

PRO BONO

máj /2025

1. NOVELA ZÁKONA O PROFESIONÁLNYCH NÁHRADNÝCH RODIČOCH

Zákon o profesionálnych náhradných rodičoch je účinný od 1. decembra 2022. Vzhľadom na špecifiká právnej úpravy bola, resp. je sledovaná a vyhodnocovaná aplikačná prax. Zákonodarca, ako uvádza v dôvodovej správe, novelou sleduje zlepšenie a spresnenie aktuálnej právnej úpravy na základe diskusie so zástupcami profesionálnych náhradných rodičov, centier pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) ako zamestnávateľov, Ústredia práce, sociálnych vecí rodiny a Národného inšpektorátu práce. Novela zákona má podporiť deinštitucionalizáciu náhradnej starostlivosti s osobitným zameraním na zlepšenie starostlivosti o deti so zdravotným znevýhodnením, ktoré sú na základe rozhodnutia súdu umiestňované do centier; snahou je, aby pre čo najviac detí s vážnym zdravotným znevýhodnením boli utvorené podmienky pre život v profesionálnych náhradných rodinách. Podstatné zmeny v náhradnej rodičovskej starostlivosti Vám prinášame v našom článku.

2. NOVELA ZÁKONA O ŠTÁTOM FONDE ROZVOJA BÝVANIA

Jedným z najvýznamnejších nástrojov podpory rozvoja bývania je Štátny fond rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“). Prostredníctvom tohto nástroja štát dlhodobo podporuje financovanie priorít, ktoré sú premietnuté v štátnej bytovej politike pri rozširovaní a zvelaďovaní bytového fondu. V súčasnosti jeho

podpora smeruje predovšetkým do oblasti podpory obstarávania nájomných bytov a do obnovy bytových budov. Novelou zákona sa rozširujú účely, na ktoré je možné poskytnúť podporu zo ŠFRB na obstaranie a obnovu internátu pre žiakov stredných škôl a študentov vysokých škôl. Cieľom novely zákona je ďalej potreba reflektovať niektoré otázky aplikačnej praxe a upraviť vzťahy v súlade s identifikovanými potrebami ŠFRB ako poskytovateľa podpory. Novela zákona tiež precizuje a dopĺňa právnu úpravu k zriaďovaniu záložného práva v prospech fondu v jednotlivých účeloch podpory.

3. ZÁKON O NIEKTORÝCH OPATRENIACH NA ZVÝŠENIE ODOLNOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY V OBLASTI OBRANY A BEZPEČNOSTI, O BRANNEJ POVINNOSTI A O ZMENE A DOPLNENÍ NIEKTORÝCH ZÁKONOV

Cieľom nového zákona je, ako uvádza zákonodarca, zabezpečenie plnenia opatrení na zvýšenie odolnosti Slovenskej republiky v oblasti obrany a bezpečnosti, ktorými sú vytváranie, udržiavanie a navyšovanie kapacít ozbrojených síl Slovenskej republiky, plnenie úloh Vojenskej polície a úloh Žandárskeho zboru s cieľom podporovať Policajný zbor, realizácia opatrení na prípravu obyvateľstva na obranu štátu. Nový zákon upravuje nový proces zaraďovania registrovaných občanov, aktívne slúžiacich príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, záchranných zložiek, verejných funkcionárov a vojakov ostatných záloh do jednotlivých zložiek Národných obranných síl. V druhej časti zákona sa podrobne upravuje vytváranie Národných obranných síl a príprava a použitie vojakov v zálohe, ktorí sa v stave bezpečnosti budú pripravovať na plnenie úloh ozbrojených síl a výkon mimoriadnej služby. V tretej časti zákona sa upravujú úlohy a činnosť Žandárskeho zboru, ktorý budú tvoriť profesionálni vojaci, bývalí príslušníci Policajného zboru zaradení do operačných záloh a aktívni príslušníci Policajného zboru zaradení do pohotovostných záloh. Vo štvrtnej časti zákona sa upravuje vznik a zánik brannej povinnosti, odvod a prieskum zdravotnej spôsobilosti, osobitné konania na úseku brannej povinnosti a výkon mimoriadnej služby. Podrobnosti, najmä s dôrazom na Žandársky zbor, sa dočítate v našom článku.

4. NOVELA ZÁKONA O SLUŽBÁCH ZAMESTNANOSTI

Cieľom novely zákona je úprava právneho rámca poskytovania služieb zamestnanosti úradom práce, sociálnych vecí a rodiny zabezpečením činností zameraných na vyhľadávanie pracovného miesta a ponuku vhodného zamestnania za účelom sprostredkovania zamestnania osobám, ktoré sú členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi. Novela aktualizuje rôzne aktívne opatrenia na trhu práce za účelom zlepšenia a zefektívnenia integrácie najmä dlhodobo nezamestnaných a osôb s nízkou kvalifikáciou, podporou ich pracovného začleňovania, rozvojom sociálnych kompetencií a získavaním vedomostí a zručností potrebných pre trh práce. Tiež dochádza k zmenám v súvislosti so zamestnávaním cudzincov. O podstatných zmenách v zákone o službách zamestnanosti, sa viac dozviete v našom článku.

5. NOVELA ZÁKONA O VNÚTROZEMSKÉJ PLAVBE

Zákon o vnútrozemskej plavbe upravuje podmienky vykonávania vnútrozemskej plavby a tým súvisiace práva a povinnosti subjektov zúčastnených na vnútrozemskej plavbe a všetky súvisiace postupy a regulácie. Novelou sa odstraňujú nedostatky vyplývajúce z aplikačnej praxe a zo zmien vzniknutých revidovaním Európskych pravidiel pre plavbu na vnútrozemských vodných cestách (CEVNI). Podrobnosti sa dočítate v našom článku.

6. NOVELA ZÁKONA O MIESTNOM POPLATKU ZA ROZVOJ

Miestny poplatok za rozvoj patrí medzi príjmové časti rozpočtu samospráv a má medziročne rastúci trend. Novela zákona sa týka dvoch zásadných oblastí úprav. Prvou je zvýšenie hornej hranice sadzby poplatku za rozvoj a druhou je rozšírenie možností využitia výnosu z poplatku na rozvoj na okruh ďalších vymedzených oprávnených výdavkov.

NOVELA ZÁKONA O PROFESIONÁLNYCH NÁHRADNÝCH RODIČOCH

1. ABSTRAKT

Dňa 29. mája 2025 bola v Národnej rade SR schválená **novela zákona č. 376/2022 Z. z. o profesionálnych náhradných rodičoch** a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „**zákon**“). Zákon o profesionálnych náhradných rodičoch je účinný od 1. decembra 2022. Vzhľadom na špecifiká právnej úpravy bola, resp. je sledovaná a vyhodnocovaná aplikačná prax, informácie sú získavané z praxe profesionálnych náhradných rodičov, centier ale napr. aj z praxe Národného inšpektorátu práce. Zákonodarca, ako uvádza v dôvodovej správe, novelou sleduje zlepšenie a spresnenie aktuálnej právnej úpravy na základe diskusie so zástupcami profesionálnych náhradných rodičov, centier pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) ako zamestnávateľov, Ústredia práce, sociálnych vecí rodiny a Národného inšpektorátu práce. Novela zákona má podporiť deinštitucionalizáciu náhradnej starostlivosti s osobitným zameraním na zlepšenie starostlivosti o deti so zdravotným znevýhodnením, ktoré sú na základe rozhodnutia súdu umiestňované do centier; snahou je, aby pre čo najviac detí s vážnym zdravotným znevýhodnením boli utvorené podmienky pre život v profesionálnych náhradných rodinách. Podstatné zmeny v náhradnej rodičovskej starostlivosti Vám prinášame v našom článku.

Úvodom Vás však v krátkosti oboznámime so zákonom ako takým.

2. ZÁKON

Zákon upravuje právne vzťahy v súvislosti s **výkonom práce profesionálneho náhradného rodiča, evidenciu fyzických osôb, ktoré majú záujem o informácie o voľných pracovných miestach profesionálneho náhradného rodiča**, (ďalej len „evidencia záujemcov o informácie o pracovných miestach“) a **evidenciu profesionálnych náhradných rodičov**, ktorých pracovný pomer sa skončil (ďalej len „evidencia bývalých zamestnancov“).

Výkon práce profesionálneho náhradného rodiča je poskytovanie starostlivosti podľa osobitného predpisu dieťaťu alebo plnoletej fyzickej osobe do dovŕšenia 25 rokov veku (ďalej len „dieťa“) v **(A) domácom prostredí profesionálneho náhradného rodiča v (i) rodinnom dome alebo v byte poskytnutom centrom pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) alebo (ii) v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom, ktorý má profesionálny náhradný rodič právo užívať na základe zmluvy o výpožičke alebo ku ktorému má profesionálny náhradný rodič právo osobného užívania, alebo (B) mimo domáceho prostredia profesionálneho náhradného rodiča, ak je to potrebné na zabezpečenie starostlivosti o dieťa.**

Výkon práce profesionálneho náhradného rodiča je v zmysle zákona tiež plnenie ďalších pracovných povinností vyplývajúcich z pracovnej zmluvy.

Zákon samozrejme v ďalších ustanoveniach § 3 až § 7 upravuje predpoklady na výkon práce profesionálneho náhradného rodiča. Tieto ustanovenia ostali novelou nezmenené.

Novelizačné zmeny nastávajú od ustanovenia § 8, ktorý upravuje predpoklad zabezpečenia výchovy a všestranného vývinu dieťaťa a predpoklad vhodných bytových a priestorových podmienok na poskytovanie starostlivosti dieťaťu.

3. PREDPOKLAD ZABEZPEČENIA VÝCHOVY A VŠESTRANNÉHO VÝVINU DIEŤAŤA A PREDPOKLAD VOHODNÝCH BYTOVÝCH A PRIESTOROVÝCH PODMIENOK

Jedným z predpokladov na výkon práce profesionálneho náhradného rodiča je predpoklad zabezpečenia výchovy a všestranného vývinu dieťaťa.

Uvedenú skutočnosť stanovuje **ust. § 3 ods. 1 písm. h)** - teda či záujemca o prácu profesionálneho náhradného rodiča spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ním žijú v

domácom prostredí, **utvára predpoklady na zabezpečenie výchovy a všestranného vývinu dieťaťa.**

Vhodnosť bytových a priestorových podmienok na poskytovanie starostlivosti dieťaťu stanovuje § 3 ods. 1 písm. i) - teda či má v domácom prostredí utvorené vhodné bytové a priestorové podmienky na poskytovanie starostlivosti o dieťa, ktorému bude ako profesionálny náhradný rodič poskytovať starostlivosť.

Po novom, v zmysle ust. § 8 ods. 1: „Splnenie predpokladu podľa § 3 ods. 1 písm. h) overuje centrum a) pohovorom s fyzickými osobami žijúcimi so záujemcom o prácu v domácom prostredí, b) vyjadrením obce o spôsobe života záujemcu o prácu.“

Podľa novelizovaného ust. § 8 ods. 2: „Splnenie predpokladu podľa § 3 ods. 1 písm. i) overuje centrum vykonaním obhliadky bytových a priestorových podmienok na poskytovanie starostlivosti dieťaťu. Pri overovaní plnenia predpokladu podľa § 3 ods. 1 písm. i) sa zohľadňuje aj vzdialenosť miesta domáceho prostredia záujemcu o prácu od miesta sídla centra alebo jeho organizačnej zložky.“

Predpoklady na výkon práce musí profesionálny náhradný rodič spĺňať počas celého výkonu práce.

Zásadným následkom nesplnenia predpokladu na výkon práce je ukončenie pracovného pomeru - od možnosti výpovede až po okamžité skončenie pracovného pomeru.

V súvislosti s predpokladom zabezpečenia výchovy a všestranného vývinu dieťaťa a vhodnosti bytových a priestorových podmienok na výkon práce profesionálneho náhradného rodiča, zákon o profesionálnych náhradných rodičoch utvára centru ako zamestnávateľovi podmienky na zisťovanie rôznych informácií zo súkromného života záujemcu o prácu profesionálneho náhradného rodiča.

V tomto smere zákonodarca novelizoval ust. § 8 ods. 3, ktoré doplnil písmenom c) a po novom „Centrum vyžaduje na účel overenia splnenia predpokladov podľa § 3 ods. 1 písm. h) a i) od záujemcu o prácu informácie o a) rodinných pomeroch, b) tehotenstve, ak je záujemcom o prácu žena, na účely vhodného zaradenia dieťaťa do domáceho prostredia pri zohľadňovaní možného počtu detí, veku detí a nárokov na starostlivosť o dieťa v domácom prostredí záujemcu o prácu, c) pripravenosti na utvorenie podmienok pre zohľadnenie náboženského, kultúrneho a jazykového pôvodu dieťaťa pri starostlivosti o dieťa.“

Zákonodarca ďalej doplnením odseku 5 do ust. § 8 stanovil centu povinnosť zaznamenávať overenie predpokladov, o ktorých sme hovorili v predošlých odsekoch, písomne.

4. PRACOVNÁ ZMLUVA

Na pracovnú zmluvu profesionálneho náhradného rodiča sa vzťahujú ustanovenia Zákonníka práce s odchýlkami v náležitostiach pracovnej zmluvy v zákone o profesionálnych náhradných rodičoch. Ako uvádza dôvodová správa, počas takmer dvojročnej skúsenosti s implementáciou ustanovenia sa neobjavili problémy s takouto konštrukciou.

Zákonodarca uvádza, že aby nedochádzalo k sporným situáciám v praxi, spresňuje sa ustanovenie tak, **aby bolo zrejmé, že predmetom pracovnej zmluvy nie je dohoda o mzde** (mzdové podmienky) s výnimkou prípadu, kedy profesionálny náhradný rodič poskytuje starostlivosť výlučne dieťaťu (deťom), ktoré dovŕšilo 16. rokov veku (ktoré nie je dieťaťom so zdravotným znevýhodnením resp. dieťaťom, ktoré vyžaduje zvýšenú starostlivosť z dôvodu, že bolo týrané alebo sexuálne zneužívané alebo ktorému je poskytovaná starostlivosť v rámci špecializovaného programu centra).

V tomto prípade nie je základná zložka ustanovená taxatívne a je možná dohoda o výške základnej zložky mzdy, ktorá môže byť podľa § 23 ods. 1 písm. b) zákona v sume najmenej 50% ustanovenej sumy základnej zložky mzdy.

Ustanovenie § 9 sa v tomto ohľade doplnilo odsekom 6, podľa ktorého: „V pracovnej zmluve centrum dohodne s profesionálnym náhradným rodičom sumu základnej zložky mzdy, len ak ide o základnú zložku mzdy podľa § 23 ods. 1 písm. b). V pracovnej zmluve sa uvedie odkaz na príslušné ustanovenia tohto zákona upravujúce mzdové podmienky. Centrum je povinné písomne oznámiť profesionálnemu náhradnému rodičovi sumu a) základnej zložky mzdy a podmienky poskytnutia príplatkov podľa § 22 ods. 1 pri uzatvorení pracovnej zmluvy, b) základnej zložky mzdy pri jej úprave, c) profesijného príplatku a odňatie profesijného príplatku.“.

4.1 Ukončenie pracovnej zmluvy

Ukončenie pracovnej zmluvy profesionálneho náhradného rodiča výpoveďou podľa podmienok ustanovenia § 14, ostalo nezmenené.

Novela však prináša drobnú zmenu v ukončení pracovného pomeru okamžitým skončením podľa ust. § 15.

Zákon o profesionálnych náhradných rodičoch v prípade okamžitého skončenia pracovného pomeru ustanovuje (na rozdiel od Zákonníka práce) aj **dôvody pre obligatórne okamžité skončenie pracovného pomeru**. Dôvodom na obligatórne okamžité skončenie pracovného pomeru je **použitie všetkých foriem telesných trestov na dieťaťu** a iných hrubých alebo ponížujúcich foriem zaobchádzania a foriem trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú alebo môžu spôsobiť **fyzickú ujmu alebo psychickú ujmu**, ak profesionálny náhradný rodič prestal plniť predpoklad **bezúhonnosti, strata psychickej spôsobilosti**, ak **prestane plniť predpoklad vhodných bytových alebo priestorových podmienok** pre starostlivosť o dieťa a **porušenie zákazu vykonávať prácu** profesionálneho náhradného rodiča **pre viac centier**.

Novela zákona spresňuje postup centra pri plnení jeho povinnosti okamžite skončiť pracovný pomer, pričom po novom podľa doplneného odseku 4 v ust. § 15 je centrum „**povinné vykonať úkon smerujúci k doručeniu okamžitého skončenia pracovného**

pomeru podľa odseku 1 do piatich pracovných dní odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie pracovného pomeru dozvedelo.“

5. POVINNOSTI A OBMEDZENIA PROFESIONÁLNEHO NÁHRADNÉHO RODIČA

Ustanovenie § 18 upravuje povinnosti a obmedzenia profesionálneho náhradného rodiča. Ustanovenie § 18 v rozsahu ods. 1 písm. a), b) a c) ostáva nezmenené, avšak podľa nových doplnených písm. d) a e) je profesionálny náhradný rodič povinný **d) „absolvovať odbornú pomoc podľa odporúčania psychologického posudku a preukázať na požiadanie centra v lehote určenej centrom spôsob absolvovania odbornej pomoci“, a tiež e) „absolvovať akreditovaný kurz prvej pomoci zabezpečený centrom; výdavky na kurz prvej pomoci a výdavky spojené s jeho absolvovaním uhrádza centrum.**“

6. PRESTÁVKA NA OBNOVU KONDÍCIE

Novela zákona dopĺňa **nové ustanovenie § 21a**, ktorého názov je **„Prestávka na obnovu kondície“**.

Profesionálnemu náhradnému rodičovi, ktorý poskytuje starostlivosť **najmenej jednému dieťaťu s ťažkým zdravotným postihnutím, patrí prestávka na obnovu kondície v rozsahu a)** šesť po sebe nasledujúcich hodín v týždni **alebo b)** jeden deň v mesiaci, ak počas prestávky na obnovu kondície je starostlivosť o dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím zabezpečená centrom v samostatne usporiadanej skupine centra.

Centrum poskytne profesionálnemu náhradnému rodičovi na požiadanie prestávku na obnovu kondície podľa plánu dočasného zabezpečovania starostlivosti o dieťa podľa osobitného predpisu.

Prestávka na obnovu kondície patrí profesionálnemu náhradnému rodičovi **najskôr od prvého dňa kalendárneho mesiaca** nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom profesionálny náhradný rodič začal poskytovať starostlivosť dieťaťu s ťažkým zdravotným postihnutím.

Dňom prestávky na obnovu kondície podľa odseku 1 písm. b) je 24 po sebe nasledujúcich hodín; vyčerpanie časti dňa sa považuje za vyčerpanie celého dňa. Prestávky na obnovu kondície podľa odseku 1 písm. a) a odseku 1 písm. b) nie je možné počas kalendárneho mesiaca kombinovať.

Prestávka na obnovu kondície sa posudzuje ako poskytovanie starostlivosti dieťaťu.

Ako uvádza zákonodarca v dôvodovej správe, cieľom nového inštitútu je utvoriť podmienky pre udržanie fyzického a duševného zdravia profesionálneho náhradného rodiča a prevenciu jeho zhoršenia. Inštitút prestávky na obnovu kondície sa týka profesionálneho náhradného rodiča, ktorý poskytuje starostlivosť dieťaťu s ťažkým zdravotným postihnutím.

Ak bude mať profesionálny náhradný rodič o prestávku na obnovu kondície záujem, **centrum bude povinné utvoriť podmienky na jej čerpanie.**

Prestávku tzv. hodinovú - **v rozsahu 6 hodín** v jednom týždni, bude možné **využiť len v celku** (t.j. hodiny nebude možné v týždni čerpať postupne) a prípadne nevyčerpané hodiny nebude možné prenášať.

Uvedené alternatívy, teda hodinovú a celodennú prestávku, bude možné kombinovať, avšak nie v jednom mesiaci.

Počas prestávky na obnovu kondície profesionálneho náhradného rodiča musí byť zabezpečená starostlivosť o dieťa, preto sa v tejto súvislosti dopĺňa a j zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení - centrum s profesionálnym náhradným rodičom dohodnú plán dočasného zabezpečovania starostlivosti o dieťa počas čerpania prestávky na obnovu kondície profesionálnym náhradným rodičom, ktorý bude súčasťou individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.

Prestávka na obnovu kondície sa posudzuje ako poskytovanie starostlivosti dieťaťu, t. j. **započítava sa do pracovného času a počas tejto prestávky má profesionálny náhradný rodič nárok na mzdu** (nie je riešená náhradou mzdy).

7. MZDA

Novela rozšírila rozsah mzdy patriacej profesionálnemu náhradnému rodičovi podľa ust. § 22 ods. 1.

Profesionálnemu náhradnému rodičovi patrí mesačne mzda, ktorú tvorí nielen (i) základná zložka mzdy, (ii) paušálny príplatok, (iii) príplatok za počet detí v starostlivosti profesionálneho náhradného rodiča, (iv) príplatok za osobitnú starostlivosť o dieťa, (v) príplatok za prax a (vi) profesijný príplatok, ale po novom ďalej tiež (vii) odmena a (viii) príplatok na zastupovanie.

Zákon ustanovuje sumu základnej zložky mzdy v troch alternatívach, pričom pri jednej z nich ponecháva jej výšku na dohode medzi zamestnávateľom a zamestnancom.

Podľa ust. § 23 ods. 1: „Suma základnej zložky mzdy profesionálneho náhradného rodiča je **a) 940 eur** mesačne, **b) najmenej 50 % sumy podľa písmena a),** ak profesionálny náhradný rodič poskytuje starostlivosť výlučne deťom, ktoré dovŕšili 16 rokov veku a ktoré nie sú deťmi uvedenými v § 26 ods. 1, **c) 50 % sumy podľa písmena a),** ak profesionálny náhradný rodič vykonáva prácu na delenom pracovnom mieste.“

Podľa nového odseku 2 v predmetnom ustanovení: „Centrum a profesionálny náhradný rodič sa na zmene základnej zložky mzdy podľa odseku 1 písm. b) môžu dohodnúť **len s účinnosťou od prvého dňa kalendárneho mesiaca.**“

Ďalšie odseky sa po novom označujú ako 3 až 5.

Teda podľa nového odseku 3: „Základná zložka mzdy patrí profesionálnemu náhradnému rodičovi v pomernej výške zodpovedajúcej odpracovaným dňom v kalendárnom mesiaci.“

Podľa nového odseku 4: „Vláda Slovenskej republiky nariadením a) môže ustanoviť vyššiu

sumu základnej zložky mzdy, b) ustanoví vyššiu sumu základnej zložky mzdy zodpovedajúcu miere zvýšenia základnej stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme s rovnakým termínom účinnosti, ak osobitný predpis ustanoví zvýšenú základnú stupnicu platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme; vyššia suma základnej zložky mzdy sa zaokrúhľuje na celé eurá nahor.“

A napokon podľa nového, resp. prečíslovaného odseku 5: „Suma základnej zložky mzdy podľa odseku 1 písm. a) stráca platnosť ustanovením vyššej sumy základnej zložky mzdy podľa odseku 4.“

Na základe prechodného ust. § 45 novela zákona uvádza, že centrum je povinné písomne oznámiť profesionálnemu náhradnému rodičovi, s ktorým uzatvorilo pracovnú zmluvu pred 15. júlom 2025, sumu základnej zložky mzdy a podmienky poskytnutia príplatkov podľa § 24 až 28 do 30. septembra 2025.

7.1 Príplatok na zastupovanie

Príplatok na zastupovanie novela zákona pridáva prostredníctvom ust. § 28a.

V súvislosti so zavedením prestávky na obnovu kondície a možnosťou, aby sa o dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím dočasne, počas čerpania prestávky na podporu kondície jeho profesionálneho náhradného rodiča, staral iný profesionálny náhradný rodič, **novela zavádza nový príplatok na zastupovanie.**

Profesionálnemu náhradnému rodičovi **patrí za každú začatú hodinu plnenia ďalších povinností súvisiacich s výkonom práce profesionálneho náhradného rodiča podľa § 19 ods. 5 príplatok za zastupovanie v sume, ktorou je podiel (i) súčtu sumy základnej zložky mzdy podľa § 23 ods. 1 písm. a) alebo ods. 4, paušálneho príplatku podľa § 24 a príplatku za osobitnú starostlivosť podľa § 26 ods. 2 písm. a) a hodnoty 240 za každé dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím, (ii) súčtu sumy základnej zložky mzdy podľa § 23 ods. 1 písm. a) alebo ods. 4 a paušálneho**

príplatku podľa § 24 a hodnoty 240 za každé dieťa, ktoré nie je dieťaťom s ťažkým zdravotným postihnutím.

V skratke: **výška sumy za hodinu starostlivosti sa vypočíta ako jedna dvesto štyridsatina základnej zložky mzdy, paušálneho príplatku a príplatku za osobitnú starostlivosť.**

Vo výške príplatku sa zohľadňuje aj počet detí s ťažkým zdravotným postihnutím, o ktoré sa dočasne profesionálny náhradný rodič staral (suma vypočítaného príplatku za hodinu vynásobená počtom hodín starostlivosti a počtom detí s ťažkým zdravotným znevýhodnením).

Výška sumy za hodinu starostlivosti o dieťa bez ťažkého zdravotného postihnutia sa v tomto prípade vypočíta ako jedna dvesto štyridsatina základnej zložky mzdy a paušálneho príplatku tiež podľa počtu hodín a počtu detí.

Na základe prechodného ust. § 46 novela zákona uvádza, že centrum je povinné písomne oznámiť profesionálnemu náhradnému rodičovi, s ktorým uzatvorilo pracovnú zmluvu pred 1. januárom 2026, podmienky poskytnutia príplatku podľa § 28a do 28. februára 2026.

8. SÚVISIACA NOVELIZÁCIA

Novela zákona priniesla **súbežné novelizácie ďalších zákonov**, z čoho za najpodstatnejšiu súbežnú novelizáciu považujeme **novelizáciu zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

8.1 Príspevok na úpravu bytu alebo rodinného domu

Novým ust. § 52a sa v zákone č. 305/2005 Z. z. stanovuje **možnosť poskytnúť** profesionálnemu náhradnému rodičovi **finančný príspevok na úpravu bytu alebo rodinného domu v sume najviac 5 000 eur.**

Ako stanovuje odsek 1 nového ustanovenia § 52a, centrum môže **na základe uzatvorenej dohody** poskytnúť profesionálnemu náhradnému rodičovi finančný príspevok na úpravu bytu alebo rodinného domu v sume **najviac 5 000 eur**. Poskytnutie finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu je **účelovo viazané na podporu bezbariérovosti bytu alebo rodinného domu** podľa § 51 ods. 1 písm. a) s cieľom odstrániť prekážky pre poskytovanie starostlivosti dieťaťu, ktoré je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, v profesionálnej náhradnej rodine. **Dohoda o poskytnutí finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu obsahuje najmä**

(A) záväzok centra poskytnúť profesionálnemu náhradnému rodičovi finančný príspevok na úpravu bytu alebo rodinného domu v dohodnutej sume a v dohodnutom termíne,

(B) záväzok profesionálneho náhradného rodiča

1. upraviť byt alebo rodinný dom, v ktorom vykonáva pracovnú činnosť profesionálneho náhradného rodiča, v dohodnutom rozsahu,

2. poskytovať starostlivosť dieťaťu, ktoré je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, počas

2a. doby dvoch po sebe nasledujúcich rokov odo dňa uzatvorenia dohody, ak suma poskytnutého finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu nepresiahla 2 500 eur,

2b. dohodnutej doby, ktorá je dlhšia ako dva po sebe nasledujúce roky odo dňa uzatvorenia dohody nie však dlhšia ako päť rokov odo dňa uzatvorenia dohody, ak suma poskytnutého finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu presiahla 2 500 eur,

3. vrátiť pomernú časť poskytnutého finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu v dohodnutej lehote, ak splní svoj záväzok podľa druhého bodu iba sčasti,

4. vrátiť poskytnutý finančný príspevok na úpravu bytu alebo rodinného domu v dohodnutej lehote, ak odmietne bez vážneho dôvodu zabezpečovať starostlivosť o dieťa, ktoré je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím,

5. vrátiť pomernú časť poskytnutého finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu v dohodnutej lehote, ktorú nepoužil na úpravu bytu alebo rodinného domu,

(C) spôsob preukázania použitia finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu.

Dohoda musí byť uzatvorená písomne.

Ak profesionálny náhradný rodič nesplnil vyššie definovaný záväzok podľa odseku 1 písm. b) druhého bodu z dôvodu skončenia výkonu práce profesionálneho náhradného rodiča, pri ktorom mu patrí odstupné podľa osobitného predpisu, tento záväzok sa na účely vyššie definovaného odseku 1 písm. b) tretieho bodu považuje za splnený.

Ak je starostlivosť o dieťa v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečovaná manželmi podľa § 52 ods. 1 písm. a) alebo ak je starostlivosť o dieťa zabezpečovaná profesionálnymi náhradnými rodičmi na delenom pracovnom mieste podľa osobitného predpisu, centrum môže uzatvoriť dohodu o poskytnutí finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu len s jedným profesionálnym náhradným rodičom.

Finančný príspevok na úpravu bytu alebo rodinného domu môže centrum poskytnúť opakovane; celková výška finančného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu poskytnutá po dobu piatich rokov odo dňa uzatvorenia prvej dohody nesmie presiahnuť sumu 5 000 eur. Záväzok podľa odseku 1 písm. b) druhého bodu sa úmerne predlži podľa výšky poskytnutého finančného príspevku.

Do doby podľa odseku 1 písm. b) druhého bodu sa nezapočítava doba, počas ktorej profesionálny náhradný rodič neposkytoval starostlivosť dieťaťu alebo nebol k dispozícii prevziať do starostlivosti dieťa okrem doby čerpania dovolenky, ak táto doba trvala dlhšie ako 45 po sebe nasledujúcich kalendárnych dní.

8.2 Plán dočasného zabezpečenia starostlivosti o dieťa

V súvislosti so zavedením prestávky na obnovu kondície, **súvisiaca novelizácia prostredníctvom nového § 52b** v zákone č. 305/2005 Z. z. vytvára podmienky na zabezpečenie starostlivosti o deti počas takejto prestávky ich profesionálnych náhradných rodičov.

Podľa jednotlivých odsekov nového ust. § 52b:

„Centrum počas čerpania prestávky na obnovu kondície profesionálnym náhradným rodičom, dočasne zabezpečí starostlivosť o dieťa, ktorému profesionálny náhradný rodič poskytuje starostlivosť. **Centrum dohodne s profesionálnym náhradným rodičom plán dočasného zabezpečovania starostlivosti o dieťa počas čerpania prestávky na obnovu kondície; plán dočasného zabezpečovania starostlivosti o dieťa je súčasťou individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.**

Ak profesionálny náhradný rodič, ktorý čerpá prestávku na obnovu kondície, poskytuje starostlivosť viacerým deťom, centrum zabezpečí starostlivosť aj o deti, ktoré nie sú fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ak o to profesionálny náhradný rodič požiada.

Centrum počas čerpania prestávky na obnovu kondície profesionálnym náhradným rodičom, zabezpečí poskytovanie starostlivosti o dieťa iným profesionálnym náhradným rodičom v domácom prostredí profesionálneho náhradného rodiča, ktorý a) čerpá prestávku na obnovu kondície, alebo b) poskytuje starostlivosť o dieťa namiesto profesionálneho náhradného rodiča, ktorý čerpá prestávku na obnovu kondície.

Spôsob poskytovania starostlivosti podľa odseku 3 určí centrum so súhlasom oboch profesionálnych náhradných rodičov.“

Novela zákona nadobúda **účinnosť dňa 15. júla 2025, okrem** nových ustanovení týkajúcich sa prestávky na obnovu kondície, príplatku na zastupovanie, príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu a plánu dočasného zabezpečenia starostlivosti o dieťa, ktoré **nadobúdajú účinnosť od 1. januára 2026**, keďže, ako uvádza zákonodarca, všetky uvedené zmeny vyžadujú prípravu.

Publikované dňa 17.06.2025.

NOVELA ZÁKONA O ŠTÁTNOM FONDE ROZVOJA BÝVANIA

1. ABSTRAKT

Dňa 28. mája 2025 bola v Národnej rade SR schválená novela zákona č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v platnom znení (ďalej len „**zákon**“). Novela zákona nadobudne účinnosť dňa 01. januára 2026.

Jedným z najvýznamnejších nástrojov podpory rozvoja bývania je Štátny fond rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“). Prostredníctvom tohto nástroja štát dlhodobu podporuje financovanie priorít, ktoré sú premietnuté v štátnej bytovej politike pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu. V súčasnosti jeho podpora smeruje predovšetkým do oblasti podpory obstarávania nájomných bytov a do obnovy bytových budov. Novelou zákona sa rozširujú účely, na ktoré je možné poskytnúť podporu zo ŠFRB na obstaranie a obnovu internátu pre žiakov stredných škôl a študentov vysokých škôl. Cieľom novely zákona je ďalej potreba reflektovať niektoré otázky aplikačnej praxe a upraviť vzťahy v súlade s identifikovanými potrebami ŠFRB ako poskytovateľa podpory. Novela zákona tiež precizuje a dopĺňa právnu úpravu k zriaďovaniu záložného práva v prospech fondu v jednotlivých účeloch podpory.

2. ÚČEL PODPORY

Účel podpory prostredníctvom ŠFRB upravuje ust. § 6 ods. 1. Novela zavádza **dva nové účely podpory, ktorými sú obstaranie internátu** (výstavbou alebo kúpou) a **obnova internátu** (zateplenie a modernizácia).

Zákon v ust. § 6 ods. 1 po novom stanovuje, že Podporu možno poskytnúť na účely (a) obstarania bytu, (b) obstarania nájomného bytu, (c) obnovu bytovej budovy, (d) obstaranie zariadenia sociálnych služieb, (e) obnovu zariadenia sociálnych služieb, (f) obstaranie technickej vybavenosti podmieňujúcej výstavbu a užívanie nájomných bytov, na ktorých obstaranie bola poskytnutá podpora podľa písmena b) alebo dotácia na rozvoj bývania podľa osobitného predpisu,

obstaranie technickej vybavenosti podmieňujúcej výstavbu alebo užívanie zariadenia sociálnych služieb, na obstaranie ktorého bola poskytnutá podpora podľa písmena d), alebo obstaranie technickej vybavenosti podmieňujúcej výstavbu a užívanie ubytovacieho domu, na obstaranie ktorého bola poskytnutá podpora podľa písmena h) alebo obstaranie technickej vybavenosti podmieňujúcej výstavbu a užívanie internátu, na obstaranie ktorého bola poskytnutá podpora podľa písmena i), (g) kúpy pozemku podmieňujúceho výstavbu a užívanie nehnuteľností, ktoré uvedieme ďalej v článku, (h) obstarania ubytovacieho domu, (i) obstarania internátu a (j) obnovy internátu.

Pokiaľ ide o **účel podpory zo ŠFRB na kúpu pozemku podmieňujúceho výstavbu a užívanie, novela rozširuje nehnuteľnosti na takú výstavbu a užívanie na (i) nájomné byty, na ktorých obstaranie bola poskytnutá podpora podľa vyššie uvedeného písmena b), (ii) zariadenia sociálnych služieb, na ktorého obstaranie bola poskytnutá podpora podľa vyššie uvedeného písmena d) a (iii) ubytovací dom, na ktorého obstaranie bola poskytnutá podpora podľa vyššie definovaného písmena h) alebo (iv) internátu, na ktorého obstaranie bola poskytnutá podpora podľa vyššie definovaného písmena i).**

Pokiaľ ide o **doplnený účel obstarania internátu, zákon uvádza, že ide o (i) výstavbu internátu vrátane internátu získaného nadstavbou, prístavbou alebo stavebnou úpravou bytového domu alebo nebytovej budovy, ak vznikne internát, (ii) kúpu internátu.**

Pokiaľ ide o **doplnený účel obnovy internátu, zákon uvádza, že ide o (i) stavebné úpravy existujúceho internátu, ktorými sa vykonáva zásah do tepelnej ochrany zateplením obvodového plášťa, strešného plášťa a výmenou pôvodných otvorových výplní (ďalej len „zateplenie internátu“), (ii) modernizáciu alebo rekonštrukciu izieb, príslušenstva izieb a spoločných priestorov internátu (ďalej len „modernizácia internátu“).**

Ako uvádza dôvodová správa, zavedením nových účelov podpory zo Štátneho fondu rozvoja bývania (obstaranie a obnova internátov) sa žiadateľovi - samosprávnemu kraju alebo inej právnickej osobe (verejná vysoká škola) umožní získanie výhodného úveru na rozšírenie a skvalitnenie ubytovacích kapacít pre žiakov stredných škôl a študentov vysokých škôl, pretože využitie komerčného úveru na tento účel predstavuje pre potenciálnych žiadateľov neprekonateľnú prekážku. Na obstaranie internátu kúpou sa poskytne podpora iba vtedy, ak pôjde o tzv. novostavbu internátu. To znamená, že od nadobudnutia právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia alebo kolaudačného osvedčenia internátu neuplynuli viac ako tri roky.

2.1 Internát

Novela doplnenými odsekmi 11 a 12 v ust. § 6 definuje, čo sa rozumie internátom, príslušenstvom izby, spoločným priestorom a spoločným zariadením v internáte.

Podľa nového odseku 11 sa na účely tohto zákona **internátom rozumie ostatná bytová budova určená na ubytovanie žiakov** stredných škôl alebo študentov vysokých škôl.

Podľa nového odseku 12: „Na účely tohto zákona (a) príslušenstvom izby v internáte sa rozumie najmä zádverie, priestor vybavený zariadením na osobnú hygienu, balkón alebo lodžia, (b) spoločným priestorom internátu sa rozumie najmä spoločenská miestnosť, kuchyňa alebo kuchynský kút, študovňa, knižnica, sklad, priestor vybavený zariadením na osobnú hygienu, telocvičňa, miestnosť pre zamestnancov internátu, chodba a schodisko, (c) spoločným zariadením internátu sa rozumejú najmä výťahy, práčovne, kotolne vrátane technologického zariadenia, sušiarne, bleskozvody, komíny, vodovodné, teplotné, kanalizačné, elektrické, telekomunikačné a plynové prípojky.“

3. FORMA A VÝŠKA PODPORY

Doposiaľ platné formy a finančné limity podpory podľa § 8 ods. 1 ostávajú nezmenené.

Ustanovenie § 8 odsek 1 sa však dopĺňa písmenami **k) až m)**, ktoré upravujú formy a limity podpory pre internáty, na základe ktorých podpora sa poskytuje vo forme úveru s lehotou splatnosti najviac 40 rokov a v rozsahu najviac 100 % obstarávacích nákladov, a to najviac **(k)** 2 500 eur na 1 m² podlahovej plochy izby, príslušenstva izby, spoločných priestorov internátu vrátane podlahovej plochy na umiestnenie spoločného zariadenia, ak ide o obstaranie internátu podľa § 6 ods. 1 písm. i), **(l)** 400 eur na 1 m² podlahovej plochy izby, príslušenstva izby, spoločných priestorov internátu vrátane podlahovej plochy na umiestnenie spoločného zariadenia, ak ide o zateplenie internátu podľa § 6 ods. 1 písm. j) prvého bodu, **(m)** 1 600 eur na 1 m² podlahovej plochy izby, príslušenstva izby, spoločných priestorov internátu vrátane podlahovej plochy na umiestnenie spoločného zariadenia, ak ide o modernizáciu internátu podľa § 6 ods. 1 písm. j) druhého bodu.

Skrátka limity podpory na obstaranie internátu sú vo výške 2 500 eur na 1 m² podlahovej plochy izby, príslušenstva izby, spoločných priestorov internátu vrátane podlahovej plochy na umiestnenie spoločného zariadenia, 400 eur/1 m² podlahovej plochy na zateplenie internátu a 1 600 eur/ 1 m² podlahovej plochy na modernizáciu internátu.

4. PRECIZOVANIE PODMIENKY PODPORY PRE ŽŤP

Novela doplnila podmienku pre preukazovanie príjmu v prípade fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Vek žiadateľa - manželov je limitovaný a nesmie presiahnuť 35 rokov, prípadne je limitovaný vek ich detí. Vek osoby ŽŤP v legislatívne nie je upravený, ani novelou nebude ohraničený. Avšak na základe aplikačnej praxe sa legislatívne ohraničuje vek osoby ŽŤP, ktorej príjem sa započítava do schopnosti splácania úveru, v prípade ak je žiadateľom člen domácnosti, s ktorým ŽŤP žije v spoločnej domácnosti. Nakoľko úvery sa poskytujú s lehotou splatnosti max. 40 rokov a je potrebné eliminovať riziká nesplácania poskytnutých úverov z dôvodu vyššieho veku.

Podľa novelizovaného § 9 ods. 2: „Ak je žiadateľom člen domácnosti podľa § 10 ods. 4 písm. c), schopnosť platiť splátky istiny úveru a úroky z úveru podľa odseku 1 písm. a) preukáže so žiadateľom aj fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím podľa osobitného predpisu; táto schopnosť sa preukazuje len do konca kalendárneho roku, v ktorom fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím **dovrší vek 65 rokov.**“

5. ZNÍŽENIE ÚROKOVEJ SADZBY POČAS PLATNOSTI ÚVEROVEJ ZMLUVY

Novela zavádza možnosť zníženia úrokovej sadzby raz počas platnosti úverovej zmluvy. Ako uvádza dôvodová správa, zákonodarcu má záujem podporiť okrem iného podnikateľské prostredie, ktoré je zasiahnuté neustálym zvyšovaním úrokovej sadzby v poslednom období, možnosťou zníženia úrokovej sadzby počas trvania úverového vzťahu. Táto možnosť má vytvoriť predpoklad zintenzívnenia výstavby nájomných bytov, zariadení sociálnych služieb, ubytovacích domov, prípadne ich obnovy.

Podľa doplneného odseku 14 v ust. § 9, fond môže žiadateľovi podľa § 7 ods. 1 písm. g), teda inej právnickej osobe so sídlom na území Slovenskej republiky, najskôr po uplynutí troch rokov od nadobudnutia účinnosti zmluvy alebo účinnosti dodatku k zmluve z dôvodu zvýšenia poskytnutej podpory podľa odseku 11, znížiť výšku úrokovej sadzby pri dodržaní podmienok ustanovených týmto zákonom, ak o to žiadateľ požiada. Fond môže rozhodnúť o znížení úrokovej sadzby iba raz počas platnosti zmluvy.

6. PODMIENKY POSKYTNUTIA PODPORY NA OBSTARANIE NÁJOMNÉHO BYTU

Tieto podmienky upravuje ust. § 10 zákona. Podľa ustanovenia § 10 ods. 1

Podporu na obstaranie bytu podľa § 6 ods. 1 písm. a) **a obstaranie nájomného bytu** podľa § 6 ods. 1 písm. b) **možno poskytnúť len vtedy, ak (a)**

podlahová plocha bytu v bytovom dome alebo v polyfunkčnom dome neprevyšuje 80 m², **(b)** podlahová plocha bytových a iných priestorov v rodinnom dome prislúchajúca k jednému bytu neprevyšuje 120 m² a viac ako polovica z tejto podlahovej plochy je určená na bývanie, **(c)** sú dodržané minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budov podľa osobitného predpisu.

Ide o nezmenené ustanovenie.

Čo sa však mení, je možnosť zvýšenia podlahovej plochy.

Podľa novelizovaného ods. 2 v ust. § 10: „Podlahovú plochu bytu podľa odseku 1 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak ide o byt, ktorý je (a) stavebne určený na bývanie fyzickej osoby so zdravotným postihnutím uvedeným v prílohe č. 1, alebo (b) národnou kultúrnou pamiatkou alebo sa nachádza v lokalitách zapísaných v Zozname svetového dedičstva.“

Podľa novelizovaného ods. 3 v ust. § 10: „Do podlahovej plochy bytu podľa odseku 1 písm. b) sa nezapočíta podlahová plocha (a) podkrovného priestoru, ak jeho podchodná výška vymedzená konštrukciou krovu nepresahuje 1 800 mm, (b) balkóna, lodžie a terasy a (c) garáže do 25 m².“

6.1 Žiadateľ

Aktuálne ustanovenie § 10 ods. 5 podrobnejšie uvádza, ktorým fyzickým osobám s trvalým pobytom na území SR s dovŕšeným vekom 18 rokov s príjmom z podnikania, závislej činnosti alebo podľa osobitného predpisu možno poskytnúť podporu na obstaranie bytu podľa § 6 ods. 1 - teda obstaranie výstavbou alebo kúpou.

Po novom ide v zmysle novely o odsek 4 z dôvodu prečíslovania.

Pre účel prehľadnosti uvádzame celý novelizovaný odsek:

„Žiadateľovi podľa § 7 ods. 1 písm. a) možno podporu na obstaranie bytu podľa § 6 ods. 1 písm. a) poskytnúť, **ak ide o (a)** manželov, ktorých vek v

deň podania žiadosti nepresiahne 35 rokov; podmienku veku musí splňať každý z manželov, **(b)** manželov s maloletým dieťaťom vo veku najviac šesť rokov žijúceho s nimi v domácnosti¹⁷⁾ alebo rodičov maloletého dieťaťa vo veku najviac šesť rokov žijúceho s nimi v domácnosti, **(c)** člena domácnosti, ktorej členom je aj fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím podľa osobitného predpisu, žijúceho v spoločnej domácnosti aspoň jeden rok a zabezpečujúceho bývanie tejto fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím podľa osobitného predpisu, **(d)** fyzickú osobu, pre ktorú boli vykonávané opatrenia pobytovou formou na základe rozhodnutia súdu v centre pre deti a rodiny, fyzickú osobu, ktorej skončila ústavná starostlivosť v domove sociálnych služieb pre deti, fyzickú osobu, ktorej skončilo poskytovanie sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb s celoročnou pobytovou formou, alebo fyzickú osobu, ktorej zanikla pestúnska starostlivosť, náhradná osobná starostlivosť alebo osobná starostlivosť poručníka (ďalej len „osoba po skončení starostlivosti“), ktorá v deň podania žiadosti nepresiahne vek 35 rokov, alebo osobu po skončení starostlivosti s maloletým dieťaťom vo veku najviac tri roky alebo najviac päť rokov, ak ide o dieťa, ktoré si osoba po skončení starostlivosti osvojila; v prípade manželov musí podmienku veku splňať každý z manželov, **(e)** osamelého rodiča s nezaopatreným dieťaťom vo veku najviac 15 rokov alebo osamelú fyzickú osobu, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, ak sa osobne stará o dieťa vo veku najviac 15 rokov.“

Ďalej sa spresnili podmienky žiadateľa, ku ktorým sa zaväzuje v zmluve o poskytnutí úveru, predovšetkým novela doplnila povinnosť zriadenia záložného práva na účel poskytnutia úveru - zachovanie nájomného charakteru obstarávaného bytu v prospech ŠFRB, poskytovanie sociálnych služieb v prospech ŠFRB, poskytovanie ubytovania v prospech ŠFRB.

7. PODMIENKY POSKYTNUTIA PODPORY NA OBSTARANIE A OBNOVU INTERNÁTU

Podporu na obstaranie internátu bude podľa nového ust. § 14d možné poskytnúť iba vtedy, **ak internát bude splňať podmienky určené vyhláškou Ministerstva zdravotníctva SR č. 259/2008 Z. z.** o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia v znení neskorších predpisov.

Na obstaranie alebo obnovu internátu možné poskytnúť podporu iba v prípade, **ak počet izieb v internáte bude najmenej 20 a najmenej 80 % izieb v internáte, na obstaranie alebo obnovu ktorého sa požaduje podpora, bude poskytované na ubytovanie žiakov stredných škôl alebo študentom vysokých škôl počas lehoty splatnosti úveru, minimálne však po dobu 30 rokov.**

Žiadateľ sa súčasne v zmluve o poskytnutí úveru musí zaviazat, že v internáte, na ktorý bude poskytnutá podpora zo ŠFRB, **zriadi záložné právo na podporený internát v prospech ŠFRB** na zabezpečenie peňažných pohľadávok ŠFRB vyplývajúcich z úveru a záložné právo na poskytovanie ubytovania.

Žiadateľom o poskytnutie podpory zo ŠFRB na obstaranie alebo obnovu internátu môže byť **samosprávny kraj alebo verejná vysoká škola.**

Pri zateplení a modernizácii internátu je potrebné dodržať primerane podmienky, ktoré sa vzťahujú aj na bytové budovy. Ide o úsporu potreby primárnej energie minimálne 30 %. Stavba musí byť realizovaná tepelnoizolačným systémom, na ktorý vydal vyhlásenie zhody výrobca systému. Stavbu realizuje zhotoviteľ, ktorý má na tento systém vydané osvedčenie akreditovanou osobou a na stavbe bude vykonávaný odborný technický dozor. Súčasťou projektového riešenia zateplenia internátu musí byť aj vyregulovanie vykurovacej sústavy.

Podporu na obstaranie toho istého internátu možno poskytnúť iba raz. To znamená, že po

poskytnutí podpory na výstavbu internátu jednému žiadateľovi už nie je možné poskytnúť podporu na kúpu toho istého internátu v prípade, že by došlo k predaju tohto predmetu podpory inému žiadateľovi.

Ako uvádza zákonodarca a v súlade so znením ust. § 14d, touto zákonnou úpravou sa umožňuje žiadateľovi obstarávať internát prostredníctvom tzv. budúcej kúpy. To znamená, že **žiadateľ so zhotoviteľom uzavrie zmluvu o budúcej kúpnej zmluve a následne kúpnu zmluvu uzavrie najneskôr do konca decembra v druhom kalendárnom roku nasledujúcom po roku, v ktorom bola uzavretá zmluva o poskytnutí podpory zo ŠFRB.** ŠFRB predloží kúpnu zmluvu spolu s právoplatným kolaudačným rozhodnutím alebo kolaudačným osvedčením obstarávaného internátu.

V rámci modernizácie internátu je možné realizovať výmenu alebo modernizáciu výtahu, výmenu spoločných rozvodov plynu, elektriny, kanalizácie, vody, vzduchotechniky a tepla, vybudovanie bezbariérového prístupu, zabudovanie obnoviteľného zdroja energie a inú modernizáciu. Na rozsah obnovy je možné poskytnúť podpory zo ŠFRB súčasne alebo postupne. Na jednotlivé účely však nie je možné poskytnúť podporu opakovane.

8. PODMIENKY NAKLADANIA S PREDMETOM PODPORY

V novom **doplnenom ustanovení §14e** novela **ustanovuje obdobie**, počas ktorého je žiadateľ povinný prenájať obstarávaný nájomný byt, poskytovať alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb, alebo poskytovať ubytovanie v ubytovacom dome alebo internáte.

Ustanovuje sa, že žiadateľ (obec, samosprávny kraj a nezisková organizácia podľa osobitného predpisu), ktorý dostal podporu podľa zákona, nemôže predmet podpory - nájomný byt obstaraný vďaka tejto podpore previesť na inú osobu.

Zákaz zmeny účelu využitia predmetu podpory sa ustanovuje na nájomný byt obstarávaný inou právnickou osobou, zariadenie sociálnych služieb, ubytovací dom alebo internát.

Žiadateľ podľa § 7 ods. 1 písm. g) (iná právnická osoba) je povinný **byt**, na ktorého obstaranie bola poskytnutá podpora podľa § 10 ods. 10, **prenajímať podľa tohto zákona počas lehoty splatnosti úveru, najmenej po dobu 30 rokov odo dňa jeho obstarania.** Zakazuje sa zmena účelu využitia tohto bytu po dobu podľa prvej vety.

Žiadateľ podľa § 7 ods. 1 písm. b), c), f) a g) je povinný **v zariadení sociálnych služieb**, na obstaranie alebo obnovu ktorého bola poskytnutá podpora podľa § 14 ods. 1, **poskytovať alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb** podľa osobitného predpisu **pocas lehoty splatnosti úveru, najmenej po dobu 30 rokov odo dňa jeho obstarania.** Zakazuje sa zmena účelu využitia tohto zariadenia sociálnych služieb po dobu podľa prvej vety.

Žiadateľ podľa § 7 ods. 1 písm. b), c), f) a g) je povinný **v ubytovacom dome**, na obstaranie ktorého bola poskytnutá podpora podľa § 14c ods. 1, **poskytovať ubytovanie** podľa tohto zákona **pocas lehoty splatnosti úveru, najmenej po dobu 20 rokov odo dňa jeho obstarania.** Zakazuje sa zmena účelu využitia tohto ubytovacieho domu po dobu podľa prvej vety.

Žiadateľ podľa § 7 ods. 1 písm. c) a g) je povinný **v internáte**, na obstaranie ktorého bola poskytnutá podpora podľa § 14d ods. 2, **poskytovať ubytovanie** podľa tohto zákona **pocas lehoty splatnosti úveru, najmenej po dobu 30 rokov odo dňa jeho obstarania.** Zakazuje sa zmena účelu využitia tohto internátu po dobu podľa prvej vety.

9. SANKCIE

Pokiaľ ide o sankcie, **v ust. § 18 sa novelizoval odsek 4**, na základe ktorého „*Za nedodržanie podmienok podľa § 14e ods. 1 až 5 je žiadateľ povinný vrátiť nesplatenú časť úveru a uloží sa mu odvod najviac vo výške 100 % poskytnutého úveru v závislosti od dĺžky obdobia od vzniku porušenia podmienok podľa § 14e ods. 1 až 5 do*

konca trvania obdobia viazanosti podľa § 14e ods. 1 až 5.“

To znamená, že v nadväznosti na úpravu záväzkov žiadateľa a zriadenie povinného záložného práva na účel poskytnutia úveru, sa novelou upravila sankcia vo forme odvodu. **Za nezriadenie alebo nedodržanie podmienky zachovania nájomného charakteru bytov alebo nedodržanie podmienky minimálneho času** na poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb, alebo na poskytovanie ubytovania v ubytovacom dome alebo internáte sa stanovila **sankcia vo výške vrátenia nesplatennej časti úveru a odvod až do výšky 100 % poskytnutého úveru** v závislosti od dĺžky obdobia od vzniku porušenia tejto podmienky.

Ako sme uviedli v úvode, novela zákona o ŠFRB nadobudne **účinnosť 1. januára 2026**, pričom zákonodarca uvádza, aby bol dostatočný čas na prispôsobenie sa novým podmienkach pri príprave

nových projektov v rámci jednotlivých účelov podpory.

Publikované dňa 17.06.2025.

ZÁKON O NIEKTORÝCH OPATRENIACH NA ZVÝŠENIE ODOLNOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY V OBLASTI OBRANY A BEZPEČNOSTI, O BRANNEJ POVINNOSTI A O ZMENE A DOPLNENÍ NIEKTORÝCH ZÁKONOV

1. ABSTRAKT

Národná rada SR schválila dňa 27. mája 2025 úplne nový zákon o niektorých opatreniach na zvýšenie odolnosti Slovenskej republiky v oblasti obrany a bezpečnosti, o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon**“).

Cieľom nového zákona je, ako uvádza zákonodarcu, zabezpečenie plnenia opatrení na zvýšenie odolnosti Slovenskej republiky v oblasti obrany a bezpečnosti, ktorými sú vytváranie, udržiavanie a navyšovanie kapacít ozbrojených síl Slovenskej republiky, plnenie úloh Vojenskej polície a úloh Žandárskeho zboru s cieľom podporovať Policajný zbor, realizácia opatrení na prípravu obyvateľstva na obranu štátu. Nový zákon upravuje nový proces zaraďovania registrovaných občanov, aktívne slúžiacich príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, záchranných zložiek, verejných funkcionárov a vojakov ostatných záloh **do jednotlivých zložiek Národných obranných síl**. V druhej časti zákona sa podrobne upravuje **vytváranie Národných obranných síl a príprava a použitie vojakov v zálohe**, ktorí sa v stave bezpečnosti budú pripravovať na plnenie úloh ozbrojených síl a výkon mimoriadnej služby. V tretej časti zákona sa upravujú **úlohy a činnosť žandárskeho zboru**, ktorý budú tvoriť profesionálni vojaci, bývalí príslušníci Policajného zboru zaradení do operačných záloh a aktívni príslušníci Policajného zboru zaradení do pohotovostných záloh. Vo štvrtej časti zákona sa upravuje **vznik a zánik brannej povinnosti, odvod a prieskum zdravotnej spôsobilosti, osobitné konania na úseku brannej povinnosti a výkon mimoriadnej služby**.

Nový zákon upravuje niektoré opatrenia na zvýšenie odolnosti Slovenskej republiky v oblasti obrany a bezpečnosti, vytváranie Národných obranných

síl, prípravu a použitie vojakov v zálohe, činnosť Žandárskeho zboru a brannú povinnosť. Bolo by nad rámec účelu nášho bulletinu uviesť v článku každý detail nového zákona, preto sa v článku dočítate o inštitútoch a nových oblastiach právnej úpravy, ktoré sa do praxe javia ako najpodstatnejšie.

Zameriame sa najmä na nový pojem, resp. inštitút, a to Žandársky zbor.

2. NÁRODNÉ OBRANNÉ SILY

Druhá časť nového zákona upravuje vytváranie národných obranných síl a prípravu a použitie vojakov v zálohe.

Podľa ust. § 3 nového zákona sú národné obranné sily **prvkom systému obrany štátu**, prostredníctvom ktorého sa zabezpečuje plnenie niektorých opatrení na zvýšenie odolnosti Slovenskej republiky v oblasti obrany a bezpečnosti.

Národné obranné sily tvoria (i) operačné zálohy, (ii) pohotovostné zálohy, (iii) branné zálohy, (iv) ostatné zálohy.

2.1 Operačné zálohy

Ustanovenie § 4 definuje zloženie operačných záloh a rozsah činností, ktoré vojaci operačných záloh vykonávajú v stave bezpečnosti a v období krízovej situácie.

Operačné zálohy sú tvorené vojakmi operačných záloh, ktorí sa **v stave bezpečnosti pripravujú na plnenie úloh ozbrojených síl a výkon mimoriadnej služby** v ozbrojených silách.

V období krízovej situácie operačné zálohy plnia úlohy ozbrojených síl v rozsahu (a) zabezpečovania ochrany a obrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov, (b) zabezpečovania ochrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov v pôsobnosti ministerstva, vojenských obvodov, vojenských letísk, vojenských heliportov, vojenských objektov a priestorov potrebných na plnenie úloh ozbrojených síl alebo zahraničných ozbrojených síl plniacich úlohy na území Slovenskej republiky v rámci organizácie vzájomnej kolektívnej bezpečnosti, ktorej je Slovenská republika členom, vojenských konvojov a vojenských transportov pred zakázanou činnosťou bezpilotného lietadla, (c) odstraňovania následkov výnimočného stavu alebo núdzového stavu a riešenia mimoriadnych udalostí, (d) zabezpečovania verejného poriadku; ak bol porušený, vykonávania opatrení na jeho obnovenie, (e) zabezpečovania kontroly hraníc Slovenskej republiky, (f) zabezpečovania ochrany majetku štátu v správe alebo užívaní ministerstva, (g) plnenia opatrení Národného systému reakcie na krízové situácie, (h) plnenia úloh ozbrojených síl mimo územia Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu.

Vojakov operačných záloh bude možné **povolať na plnenie úloh ozbrojených síl** Slovenskej republiky v rozsahu ustanovenom v § 4 **jednak v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu, a jednak v čase mimoriadnej situácie** vyhlásenej podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a v čase bezprostredne hroziacej alebo pôsobiacej mimoriadnej udalosti.

2.2 Pohotovostné zálohy

Ustanovenie § 5 definuje zloženie pohotovostných záloh a rozsah činností, ktoré vojaci pohotovostných záloh vykonávajú v stave bezpečnosti a v období krízovej situácie. Rozsah úloh plnených vojakmi pohotovostných záloh pri povolaní na plnenie úloh ozbrojených síl Slovenskej republiky v období krízovej situácie sa ustanovuje užšie, ako pri operačných zálohách.

Pohotovostné zálohy sú tvorené vojakmi **pohotovostných záloh, ktorí sa v stave bezpečnosti pripravujú na plnenie úloh ozbrojených síl a v období krízovej situácie plnia úlohy ozbrojených síl v rozsahu (a)** zabezpečovania ochrany a obrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov, **(b)** odstraňovania následkov výnimočného stavu alebo núdzového stavu a riešenia mimoriadnych udalostí, **(c)** zabezpečovania verejného poriadku; ak bol porušený, vykonávania opatrení na jeho obnovenie, **(d)** zabezpečovania kontroly hraníc Slovenskej republiky.

2.3 Branné zálohy

Paragrafom 6 sa ustanovuje zloženie branných záloh a rozsah činností, ktoré vojaci branných záloh vykonávajú v stave bezpečnosti. Branné zálohy tvoria **vojaci branných záloh, ktorí sa v stave bezpečnosti pripravujú na plnenie úloh ozbrojených síl**, výkon mimoriadnej služby v ozbrojených silách a plnenie úloh obrany štátu **v čase vojny alebo vojnového stavu** podľa osobitného predpisu.

2.4 Ostatné zálohy

Napokon sa prostredníctvom ust. 7 upravuje zloženie ostatných záloh. Vojaci ostatných záloh **nemajú povinnosť absolvovať v stave bezpečnosti vojenský výcvik** a ostatné zálohy preto **de facto predstavujú evidenciu občanov predurčených na výkon mimoriadnej služby** v období krízovej situácie.

Ostatné zálohy sú tvorené vojakmi ostatných záloh, ktorí sa v stave bezpečnosti nepripravujú na plnenie úloh ozbrojených síl a výkon mimoriadnej služby v ozbrojených silách a neplnia úlohy ozbrojených síl, ak tento zákon neustanovuje inak.

3. DOHODA O ZARADENÍ DO ZÁLOH A DOHODA O VÝCVIKU

Ustanovenie § 9 upravuje inštitút (i) dohody o zaradení ako právny titul na zaradenie registrovaného občana a vojaka v zálohe do

operačných záloh a pohotovostných záloha **a (ii) dohody o výcviku** ako právny titul na zaradenie registrovaného občana a vojaka ostatných záloh na výcvik branných záloh. Dohodu o zaradení s registrovaným občanom a vojakom v zálohe a dohodu o výcviku s registrovaným občanom a vojakom ostatných záloh **uzatvára veliteľ vojenského útvaru, konajúci v zastúpení Ministerstva obrany Slovenskej republiky.**

Zákon samozrejme podrobne ustanovuje obsahové náležitosti dohody o zaradení a dohody o výcviku, teda **všeobecné** náležitosti, identifikačné údaje, dobu, odmeňovanie.

Zákon tiež stanovuje dôvody a spôsob ukončenia dohody o zaradení, dohody o výcviku a ďalšie dôvody zániku dohody o zaradení a dohody o výcviku, teda ide o porušenia povinností, nedostavenie sa na cvičenia, narušenie vážnosti ozbrojených síl, nespĺňanie predpokladov, a podobne. V závislosti od dôvodov je možné dohody skončiť odstúpením alebo výpoveďou.

4. NÁLEŽITOSTI VOJAKA V ZÁLOHE

Ustanovením § 12 sa ustanovujú náležitosti vojakov v zálohe, ktorých katalóg a výška sa v porovnaní s platnou právnou úpravou navyšuje.

Náležitosťami vojakov v zálohe sú (i) motivačný príspevok, **(ii)** doplatok k motivačnému príspevku, **(iii)** hodnotný plat, **(iv)** príspevok za zvýšenie odbornosti a kvalifikácie, **(v)** príspevok za predĺženie záväzku, **(vi)** príspevok za plnenie úloh ozbrojených síl v období krízovej situácie mimo času vojny a vojnového stavu, **(vii)** príspevok za plnenie úloh ozbrojených síl v čase vyslania ozbrojených síl mimo územia Slovenskej republiky, **(viii)** príspevok na štúdium na strednej škole alebo vysokej škole, **(ix)** príspevok na zvyšovanie fyzickej zdatnosti a pripravenosti, **(x)** odmena, **(xi)** naturálne náležitosti, **(xii)** náhrada cestovného, **(xiii)** náhrada výdavkov za služobnú cestu.

Motivačný príspevok patrí (A) vojakovi operačných záloh a vojakovi pohotovostných záloh v sume 3000 eur, ak sa zúčastnil na pravidelnom cvičení alebo plnil úlohy ozbrojených síl najmenej v rozsahu 20 dní v

kalendárnom roku, pričom za 14 dní vykonávania pravidelného cvičenia alebo plnenia úloh ozbrojených síl v kalendárnom roku sa mu vyplátí motivačný príspevok v sume 1 500 eur a za ďalších 6 dní vykonávania pravidelného cvičenia alebo plnenia úloh ozbrojených síl v kalendárnom roku sa mu vyplátí motivačný príspevok v sume 1 500 eur; ak vojakovi operačných záloh, ktorému skončil služobný pomer príslušníka Policajného zboru, alebo vojakovi pohotovostných záloh, ktorý je v služobnom pomere príslušníka Policajného zboru, vznikol nárok na vyplatenie finančného príspevku podľa § 36 ods. 1, súčet vyplateného motivačného príspevku a finančného príspevku podľa § 36 ods. 1 nesmie presiahnuť sumu 3 000 eur, **(B) vojakovi branných záloh v sume 1500 eur**, ak sa zúčastnil na pravidelnom cvičení alebo plnil úlohy ozbrojených síl najmenej v rozsahu 14 dní v kalendárnom roku.

Vojakovi branných záloh, teda občanovi uvedenému v § 2 ods. 1 písm. e), patrí **doplatok k motivačnému príspevku v sume 1500 eur**, ak do konca kalendárneho roka, v ktorom absolvoval výcvik branných záloh, uzatvorí dohodu o zaradení do operačných záloh podľa § 9 ods. 1 alebo dohodu o zaradení do pohotovostných záloh podľa § 9 ods. 2 a zúčastní sa na pravidelnom cvičení v rozsahu najmenej 6 dní v kalendárnom roku.

Vyplatenie motivačného príspevku vojakovi operačných záloh a vojakovi pohotovostných záloh, je teda viazané na splnenie podmienky účasti na pravidelnom cvičení alebo plnenia úloh ozbrojených síl Slovenskej republiky v rozsahu 20 kalendárnych dní a zároveň splnenia ďalších podmienok zotrvania v pripravenosti na plnenie úloh ozbrojených síl Slovenskej republiky v rámci pohotovosti, a to počas dní rozvrhnutých na základe dohody s veliteľom vojenského útvaru.

Vzhľadom na krátkosť a jednorazový charakter výcviku branných záloh sa motivačný príspevok vyplácaný vojakom branných záloh ustanovuje iba v polovičnej výške v porovnaní s motivačným príspevkom vyplácaným vojakovi operačných záloh a vojakovi pohotovostných záloh.

Zákonodarca má záujem motivovať mladých občanov k vstupu do operačných záloh a

pohotovostných záloh, preto sa v ďalších odsekoch ust. 12 ustanovuje **osobitný príspevok na štúdium na strednej škole alebo vysokej škole**. Pre zvýšenie motivácie mladých občanov, ktorí síce majú záujem o vstup do operačných záloh alebo pohotovostných záloh, ale ich fyzická kondícia môže predstavovať potenciálnu prekážku pre absolvovanie vojenského výcviku, sa ustanovuje príspevok na zvyšovanie ich fyzickej zdatnosti a pripravenosti, ktorý pomôže aspoň čiastočne vykompenzovať náklady spojené so zvyšovaním ich fyzickej zdatnosti a pripravenosti.

Ďalšie ustanovenia od § 13 až po § 21 sa týkajú rozsahu a obsahu prípravy vojaka operačných záloh a vojaka pohotovostných záloh na plnenie úloh ozbrojených síl Slovenskej republiky a na výkon mimoriadnej služby vykonávanej formou pravidelného cvičenia, rozsahu a obsahu prípravy branných záloh, plnenia úloh ozbrojených síl a doplnkových spoločných ustanovení k povolávaniu vojakov v zálohe. Tiež sa stanovujú práva a povinnosti vojaka v zálohe a vojenskej disciplíny. Pre účely nášho bulletinu však v rámci predstavenia nového zákona pokračujeme novým inštitútom, a to Žandárskym zborom.

5. ŽANDÁRSKY ZBOR

Žandársky zbor ustanovuje **tretia časť nového zákona, a to § 22 až § 43**.

Žandársky zbor sa podľa ust. § 22 ods. 1 zákona **spolupodieľa na plnení úloh Policajného zboru pri (a) ochrane základných práv a slobôd, najmä pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku, (b) zabezpečovaní verejného poriadku a pri realizácii opatrení na jeho obnovenie, ak bol porušený, okrem zabezpečovania verejného poriadku a realizácie opatrení na jeho obnovenie pri zhromaždeniach zvolaných podľa osobitného predpisu, (c) dohliadaní na bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a pri jej riadení, (d) zabezpečovaní kontroly hraníc Slovenskej republiky, (e) zaistovaní ochrany určených objektov podľa osobitného predpisu.**

Žandársky zbor sa podľa ust. § 22 ods. 2 **spolupodieľa aj na plnení úloh Vojenskej polície**

pri (a) zabezpečovaní disciplíny a poriadku vo vojenských objektoch, priestoroch a na miestach, kde prebiehajú vojenské operácie alebo vojenské akcie, (b) zabezpečovaní disciplíny a poriadku vojakmi na verejnosti, (c) ochrane vojenských objektov, vojenských konvojov, vojenských transportov, zbraní, streliva, výbušnín a vojenského materiálu, ako aj ostatného majetku štátu v správe alebo užívaní ministerstva a materiálu dôležitého pre obranu štátu, (d) dohliadaní na bezpečnosť prevádzky a premávky motorových vozidiel a nemotorových vozidiel ministerstva a štátneho podniku, ktorého zakladateľom je ministerstvo, (e) dohliadaní na bezpečnosť premávky vozidiel Organizácie Severoatlantickej zmluvy, vozidiel ozbrojených síl vysielajúceho štátu na účely plnenia služobných povinností a motorových vozidiel a nemotorových vozidiel, (f) riadení premávky vojenských vozidiel, vozidiel Organizácie Severoatlantickej zmluvy, vozidiel ozbrojených síl vysielajúceho štátu na účely plnenia služobných povinností a motorových vozidiel a nemotorových vozidiel na pozemných komunikáciách.

Žandársky zbor tvoria žandári. Žandárom môže byť (i) profesionálny vojak, ktorý úspešne absolvoval odborné školenie alebo výcvik realizovaný alebo zabezpečovaný Vojenskou políciou, (ii) občan, ktorý skončil služobný pomer príslušníka Policajného zboru a ktorý je vojakom operačných záloh, (iii) občan v služobnom pomere príslušníka Policajného zboru, ktorý je vojakom pohotovostných záloh.

Profesionálny vojak - žandár bude plniť úlohy žandárskeho zboru vo svojom voľnom čase alebo v čase poskytnutej preventívnej rehabilitácie formou aktívneho odpočinku, a ostatní žandári - aktívni príslušníci Policajného zboru zaradení do pohotovostných záloh a bývalí príslušníci Policajného zboru zaradení do operačných záloh budú plniť úlohy počas pravidelného cvičenia podľa § 13 ods. 1 a 2, teda v rámci prípravy operačných záloh a pohotovostných záloh.

Plnenie úloh v priebehu 24 hodín nesmie presiahnuť **12 hodín**. Do času 12 hodín sa bude

zarátavať aj prestávka na odpočinok a jedenie v trvaní 30 minút. Činnosť žandára bude riadiť a kontrolovať Policajný zbor alebo Vojenská polícia podľa miesta, kde žandár bude plniť úlohy. Úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením činnosti žandárov bude plniť Vojenská polícia. **Žandár bude plniť úlohy najmä v prímestských oblastiach a vidieckych oblastiach na základe dohody o plnení úloh žandárskeho zboru**, ktorú s ním uzatvorí riaditeľ Vojenskej polície. Žandár môže plniť úlohy samostatne alebo spoločne s príslušníkom Policajného zboru alebo s príslušníkom Vojenskej polície.

Vojenská polícia bude viesť zoznam žandárov, ktorí spĺňajú podmienky na plnenie úloh žandárskeho zboru.

6. PREUKAZOVANIE PRÍSLUŠNOSTI K ŽANDÁRSKEMU ZBORU

Žandár bude preukazovať príslušnosť k žandárskemu zboru **vojenskou poľnou rovnošatou s identifikačným číslom** a s rukávovým označením, na ktorom bude **nápis „ŽANDÁRI“** a preukazom žandára alebo ústnym vyhlásením „ŽANDÁRI“.

Žandársky zbor bude používať vozidlá s označením „ŽANDÁRI“. Žandár pri preukazovaní príslušnosti k žandárskemu zboru preukazom žandára nesmie tento vydať z rúk, ale ak je požiadaný a ak to okolnosti dovoľia predloží na nahliadnutie iba jeho prednú stranu.

Ak žandárovi nebola na plnenie úloh Žandárskeho zboru vydaná rovnošata žandára, úlohy Žandárskeho zboru plní v poľnej vojenskej rovnošate s identifikačným číslom a rukávovým označením s nápisom „ŽANDÁRI“.

Iné osoby než žandári v zmysle § 42 nesmú používať rovnošatu žandára, poľnú vojenskú rovnošatu s označením „ŽANDÁRI“, rovnako sa zakazuje inej osobe ako žandárovi pri plnení úloh podľa § 22 ods. 1 alebo ods. 2 používať preukaz žandára alebo preukaz, ktorý môže byť zameniteľný s preukazom žandára.

Takisto ust. § 42 zakazuje v ústnom vyhlásení, na odeve, v písomnom styku, v názve domény webovej stránky a na vozidle používať označenie „ŽANDÁRI“, „Žandársky zbor“ vo všetkých tvaroch vrátane zmien v ich diakritike alebo v použití malých a veľkých písmen.

7. POVINNOSTI ŽANDÁRA

Žandár je povinný (a) riadiť sa pri svojej činnosti Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, **(b)** dodržiavať služobné predpisy a ostatné interné predpisy upravujúce činnosť Žandárskeho zboru, **(c)** plniť príkazy a pokyny vydané nadriadeným útvaru Policajného zboru, nadriadeným odborom alebo oddelenia Vojenskej polície, alebo ním poverenou osobou, **(d)** preukázať sa na požiadanie preukazom žandára, ak to povaha a okolnosti plnenia úloh umožňujú, **(e)** spolupracovať s príslušníkmi Policajného zboru, Vojenskej polície a obecnej polície, **(f)** vykonať zákrok, ak je bezprostredne ohrozený život, zdravie alebo majetok, **(g)** oznamovať priestupky a prispievať k ich objasňovaniu a oznamovať trestné činy, ako aj podozrivé osoby príslušným orgánom, **(h)** poskytnúť zranenej osobe prvú pomoc a zabezpečiť jej lekárske ošetrenie, ak to okolnosti dovoľia, ak v súvislosti s použitím donucovacích prostriedkov došlo k zraneniu osoby, **(i)** zachovávať pri plnení úloh dôstojnosť a vážnosť svoju vlastnú, ako aj osôb, proti ktorým zasahuje, **(j)** pri plnení úloh podľa § 22 ods. 1 a 2 spojenom so zásahom do práv alebo slobôd osoby túto osobu ihneď, ako je to možné, poučiť o jej právach, ktoré sú ustanovené týmto zákonom alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom, **(k)** konať tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví a majetku, ani k bezdôvodnému obohateniu, **(l)** chrániť preukaz žandára pred poškodením, stratou, odcudzením alebo zneužitím; jeho stratu alebo odcudzenie bezodkladne oznámiť Vojenskej polícii, **(m)** zúčastňovať sa na odbornom školení alebo výcviku realizovanom alebo zabezpečovanom Vojenskou políciou, ak mu boli nariadené, **(n)** oznámiť Vojenskej polícii do 15 dní zmenu skutočností zapísaných v preukaze žandára alebo v zozname žandárov podľa § 23 ods. 1 a 2, **(o)**

odovzdať najneskôr do 30 dní po doručení oznámenia o vyčiarknutí zo zoznamu žandárov Vojenskej polície preukáz žandára, **(p)** zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, s ktorými sa oboznámil pri plnení úloh Žandárskeho zboru alebo v súvislosti s nimi a ktoré v záujme zabezpečenia úloh Žandárskeho zboru alebo v záujme inej osoby vyžadujú, aby zostali utajené pred nepovolanou osobou.

8. OPRÁVNENIA ŽANDÁRA

Ustanovenia § 26 až § 34 upravujú oprávnenia žandára.

Kedže žandársky zbor sa bude spolupodieľať na plnení úloh Policajného zboru a Vojenskej polície, **oprávnenia žandára sú obdobné ako oprávnenia policajtov**.

Ide o nasledovný rámcový rozsah oprávnení: (i) oprávnenie požadovať informácie, (ii) oprávnenie požadovať preukázanie totožnosti, (iii) oprávnenie na zaistenie osoby, (iv) oprávnenie zaistiť vec, (v) oprávnenie odňať zbraň, (vi) oprávnenie na zastavenie a prehliadku dopravného prostriedku, (vii) oprávnenie pri zabezpečovaní kontroly hraníc SR, (viii) oprávnenie zakázať vstup na určené miesto alebo prikázať zotrvanie na určenom mieste.

8.1 Z jednotlivých oprávnení vyberáme

Žandár je oprávnený zaistiť osobu, (i) ktorá svojím konaním bezprostredne ohrozuje svoj život alebo svoje zdravie alebo život a zdravie iných osôb alebo majetok, (ii) ktorá bola pristihnutá pri páchaní priestupku, ak je dôvodná obava, že v ňom bude pokračovať, alebo ak je to nevyhnutne potrebné na riadne zistenie alebo objasnenie veci, (iii) na ktorú bolo vyhlásené pátranie, (iv) ktorá sa nachádza na mieste trestného činu bezprostredne po jeho spáchaní a je potrebné zistiť jej súvislosť s trestným činom.

Zaistenú osobu pri plnení úloh podľa § 22 ods. 1 (spolupodieľanie sa pri plnení úloh PZ) **žandár odovzdá bezodkladne najbližšiemu útvaru Policajného zboru** a pri plnení úloh podľa § 22 ods. 2 (spolupodieľanie sa pri plnení úloh Vojenskej

polície) **Vojenskej polícii spolu s úradným záznamom**, v ktorom uvedie zákonný dôvod a presný čas zaistenia osoby. Žandár bezodkladne vydá zaistenej osobe potvrdenie o zaistení, v ktorom uvedie zákonný dôvod a presný čas zaistenia. Ak zaistená osoba odmietne potvrdenie prevziať, žandár túto skutočnosť uvedie v úradnom zázname. Policajný zbor a Vojenská polícia sú povinné od žandára prevziať zaistenú osobu odovzdanú spolu s úradným záznamom.

Zaistenie osoby z dôvodov uvedených vyššie **nesmie trvať viac ako 24 hodín** od obmedzenia osobnej slobody.

Osobe zaistenej sa umožní bez zbytočného odkladu na jej požiadanie vyznameniť o zaistení niektorú z blízkych osôb a **požiadat' advokáta o poskytnutie právnej pomoci**. Ak ide o vojaka, žandár vyznameniť najbližší vojenský útvar, ak ide o príslušníka Policajného zboru, najbližší útvar Policajného zboru, a ak ide o osobu, ktorá nie je plnoletá, zákonného zástupcu tejto osoby.

Pri plnení úloh je žandár **oprávnený riadiť cestnú premávku**, dávať pokyny na zastavenie dopravného prostriedku, zakázať jazdu na nevyhnutne potrebný čas alebo prikázať smer dopravného prostriedku.

Žandár pri odhaľovaní neoprávneného prechodu štátnej hranice je **oprávnený vykonať prehliadku dopravného prostriedku, vecí, batožiny a nákladu**, ktoré sa v ňom prepravujú; to neplatí, ak osoba preukáže svoju príslušnosť k Slovenskej informačnej službe alebo k Vojenskému spravodajstvu podľa osobitných predpisov. Žandár prehliadku vykonáva šetrným spôsobom a spravidla za prítomnosti osoby, ktorej sa prehliadka týka.

Žandár je oprávnený vykonať **prehliadku osoby, vecí a dopravného prostriedku ak je osoba prekračujúca vonkajšiu hranicu podozrivá zo spáchania trestného činu**. Také isté oprávnenia má žandár aj pri podozrení zo spáchania priestupku súvisiaceho s prekročením vonkajšej hranice.

Ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných, **žandár je oprávnený každému prikázať, aby (a) v nevyhnutne potrebnom čase nevstupoval na určené miesto, ani sa na ňom nezdržiaval, (b) na nevyhnutne potrebný čas zotrval na určenom mieste.**

8.2 Donucovanie prostriedky

Podľa § 35 ods. 1 sú **donucovacími prostriedkami (i) hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany, (ii) slzotvorné prostriedky, (iii) obušok, (iv) putá, (v) úder strelnou zbraňou, (vi) hrozba zbraňou alebo varovný výstrel do vzduchu, (vii) zbraň.**

Pred použitím donucovacích prostriedkov je žandár povinný vyzvať osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania, s výstrahou, že bude použitý niektorý z donucovacích prostriedkov. Od výzvy a výstrahy môže upustiť iba, ak je sám napadnutý alebo je ohrozený život alebo zdravie inej osoby, alebo vec neznesie odklad, alebo tomu bránia iné okolnosti.

O tom, ktorý z donucovacích prostriedkov použije, rozhoduje žandár podľa konkrétnej situácie tak, aby dosiahol účel sledovaný služobným zákrokom a aby použitý donucovací prostriedok a intenzita jeho použitia neboli zjavne neprimerané nebezpečnosti útoku.

Ďalšie odseky ust. § 35 podrobne stanovujú podmienky použitia donucovacích prostriedkov.

9. FINANČNÝ PRÍSPEVOK ŽANDÁRA

Ustanovenie § 36 upravuje finančný príspevok žandárovi.

Zákon **priznáva žandárovi finančný príspevok vo výške 3000 eur za dvadsať 12 hodinových zmien plnenia úloh** žandárov. V prípade, že žandár nevykoná 12 hodinovú zmenu v celom rozsahu, bude mu patriť pomerná časť finančného príspevku. Pomerná časť finančného príspevku sa bude poskytovať žandárovi aj v prípade, ak bude plniť úlohy žandára viac ako dvadsať 12 hodinových zmien. Ustanovuje sa, že žandárovi bude patriť finančný príspevok alebo jeho pomerná časť aj za

absolvovanie jeho odborného školenia alebo výcviku.

Finančný príspevok bude žandárovi **vyplácať Vojenská polícia** v nasledujúci mesiac po kalendárnom mesiaci, v ktorom žandár plnil úlohy.

10. NÁHRADA ŠKODY

Vo veciach náhrady škody sa použijú ustanovenia § 37 až 40 nového zákona.

Ustanovuje sa povinnosť riaditeľa Vojenskej polície vymáhať od žandára náhradu škody. Požadovanú náhradu škody bude určovať riaditeľ Vojenskej polície s prihliadnutím na výšku spôsobenej škody, okolnosti jej vzniku a mieru zavinenia žandárom.

Ustanovuje sa **zodpovednosť za škodu žandára, ktorú spôsobil zavineným porušením** povinnosti pri plnení úloh žandárskeho zboru alebo v priamej súvislosti s ich plnením.

Ustanovuje sa **povinnosť uzavrieť so žandárom dohodu o náhrade škody, ak žandár písomne uzná svoju zodpovednosť** za spôsobenú škodu čo do výšky a dôvodov a taktiež uzná povinnosť túto škodu nahradiť v sume určenej riaditeľom Vojenskej polície.

Ak žandár písomne uzná svoju zodpovednosť za škodu čo do výšky a dôvodov a povinnosť túto škodu nahradiť v sume určenej riaditeľom, riaditeľ a žandár uzavrú dohodu o náhrade škody.

Dohoda musí byť písomná, inak je neplatná.

Ustanovuje sa, kedy riaditeľ Vojenskej polície môže upustiť od vymáhania náhrady škody celkom alebo čiastočne a kedy môže upustiť od vymáhania neuhradeného zostatku náhrady škody. Zároveň sa ustanovujú prípady, kedy nemožno upustiť od vymáhania náhrady škody alebo od vymáhania neuhradeného zostatku náhrady škody.

Riaditeľ Vojenskej polície môže upustiť od vymáhania náhrady škody najmä ak v súvislosti so spôsobením škody utrpel žandár vážnu ujmu na zdraví.

Riaditeľ môže upustiť od vymáhania neuhradeného zostatku náhrady škody, ak žandár o to požiadal a riadne a včas uhradil aspoň dve tretiny sumy z určenej náhrady škody.

Taký postup sa však nepoužije, ak žandár spôsobil škodu úmyselne, pod vplyvom alkoholu alebo po požití omamných látok alebo psychotropných látok.

Ustanovuje sa zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú tretím osobám.

11. SPRACÚVANIE INFORMÁCIÍ A OSOBNÝCH ÚDAJOV

Prostredníctvom § 43 nového zákona sa ustanovuje **oprávnenie pre žandára** v prípade plnenia úloh žandára **vyhotovovať zvukový, obrazový alebo iný záznam** z miesta verejne prístupného alebo o priebehu jeho činnosti a zhromažďovať informácie a osobné údaje o osobách, ktoré žandár získal pri plnení svojich úloh. Získané informácie a osobné údaje bude Vojenská polícia spracúvať podľa ustanovení zákona o Vojenskej polícii. Informácie a osobné údaje zhromaždené žandárom pri spolupodieľaní sa na plnení úloh Policajného zboru bude Vojenská polícia poskytovať Policajnému zboru.

12. BRANNÁ POVINNOSŤ

Nový zákon vo svojej štvrtej časti, počnúc ust. § 44 a ustanovením § 76 končiac, sa **nanovo upravuje legislatívny rámec brannej povinnosti**. Vymedzuje sa rozsah brannej povinnosti, ktorý v sebe zahŕňa povinnosť podrobiť sa odvodu, ak zákon neustanovuje inak, a povinnosť vykonať mimoriadnu službu alebo alternatívnu službu.

Branná povinnosť vzniká občanovi - mužovi **1. januára kalendárneho roka, v ktorom dovŕši 19 rokov** veku, ak má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

Branná povinnosť môže vzniknúť aj občanovi alebo cudzincovi, ktorý dobrovoľne prevzal brannú povinnosť.

Branná povinnosť ďalej vzniká aj občanovi, ktorý podstúpil zmenu pohlavia na mužské, a to po 1.

januári kalendárneho roka, v ktorom dovŕši 19 rokov veku, odo dňa zmeny jeho úradnej identity, ak má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

Z doterajšej právnej úpravy sa preberajú (i) podmienky pre vznik a zánik brannej povinnosti, **(ii)** podmienky, po splnení ktorých môžu vymedzené kategórie občanov Slovenskej republiky a cudzinci dobrovoľne prevziať brannú povinnosť, **(iii)** preberajú sa tiež povinnosti štátnych orgánov, orgánov samosprávy, Sociálnej poisťovne, **(iv)** ďalej sa preberajú pojem odvod, ktorým sa rozumie posúdenie zdravotného stavu registrovaného občana s cieľom rozhodnúť o jeho spôsobilosti vykonať mimoriadnu službu alebo alternatívnu službu, **(v)** preberajú pojem prieskum zdravotnej spôsobilosti, ktorým sa rozumie posúdenie zdravotného stavu vojaka v zálohe alebo vojaka mimoriadnej služby s cieľom rozhodnúť o jeho spôsobilosti vykonať mimoriadnu službu alebo alternatívnu službu.

V zásade teda platí, že legislatívny rámec brannej povinnosti sa preberá z doterajšej právnej úpravy.

Nadobudnutím účinnosti nového zákona sa zrušuje zákon č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti v platnom znení.

13. ZHRNUTIE

Za najpodstatnejšiu legislatívnu úpravu, ktorú prináša nový zákon, si dovoľíme považovať úpravu Žandárskeho zboru.

Záverom dodávame, že nový zákon je postavený na princípe zásady rovnakého zaobchádzania.

V zmysle ust. § 79 ods. 1 sa práva ustanovené novým zákonom zaručujú rovnako všetkým občanom, ktorým vzniká branná povinnosť podľa tohto zákona. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje diskriminácia z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasového pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, povinnosti k rodine, farby pleti, jazyka, politického alebo

iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

V súvislosti s prijatím nového zákona došlo k súbežnej novelizácii mnohých ďalších zákonov,

a to z dôvodu potreby prijať legislatívno-technické zmeny.

Nový zákon nadobudne účinnosť dňa 01. júla 2025.

Publikované dňa 17.06.2025.

NOVELA ZÁKONA O SLUŽBÁCH ZAMESTNANOSTI

1. ABSTRAKT

Novela zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „**zákon**“), schválená v Národnej rade SR dňa 29. mája 2025, upravuje právny rámec poskytovania služieb zamestnanosti úradom práce, sociálnych vecí a rodiny zabezpečením činností zameraných na vyhľadávanie pracovného miesta a ponuku vhodného zamestnania za účelom sprostredkovania zamestnania osobám, ktoré sú členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v **hmotnej núdzi**. Novela prináša rôzne aktívne opatrenia na trhu práce za účelom zlepšenia a zefektívnenia integrácie najmä dlhodobo nezamestnaných a osôb s nízkou kvalifikáciou, podporou ich pracovného začleňovania, rozvojom sociálnych kompetencií a získavaním vedomostí a zručností potrebných pre trh práce. Tiež dochádza **k zmenám v súvislosti so zamestnávaním cudzincov**. O podstatných zmenách v zákone o službách zamestnanosti, sa viac dozviete v našom článku.

Novela zákona vstúpi do účinnosti dňa 1. septembra 2025.

2. OSOBA V HMOTNEJ NUDZI

V súvislosti cieľom posilnenia podpory aktívneho prístupu a motivácie príjemcov pomoci v hmotnej núdzi prijať pracovnú ponuku a uplatniť sa na trhu práce (pri zachovaní ochranných prvkov zákona) **novela rozširuje okruh účastníkov právneho vzťahu na účely tohto zákona o osobu v hmotnej núdzi**.

Podľa ust. § 2 ods. 1 nového písmena o) je účastníkom právneho vzťahu podľa zákona o službách zamestnanosti, osoba v hmotnej núdzi.

Zároveň sa ust. § 2 dopĺňa o nový odsek 7, na základe ktorého: „**Osoba v hmotnej núdzi na účely tohto zákona je fyzická osoba, ktorá (a) je členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, okrem člena domácnosti, ktorý**

je 1. v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu s dohodnutým týždenným pracovným časom najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času alebo 2. v osobitnom postavení a (b) nie je uchádzačom o zamestnanie.“

V súvislosti s novodefinovanou skupinou osôb v hmotnej núdzi sa prostredníctvom novelizovaného ust. § 13 ods. 1. písm. b) **rozširuje pôsobnosť úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o sprostredkovanie vhodného zamestnania aj pre osoby v hmotnej núdzi** a o vedenie evidencie osôb v hmotnej núdzi.

Podľa ust. § 13 ods. 1 písm. b) **po novom do pôsobnosti úradu patrí viesť evidenciu (i) uchádzačov o zamestnanie, (ii) záujemcov o zamestnanie, (iii) voľných pracovných miest, (iv) zamestnávateľov vo svojom územnom obvode, (v) osôb v hmotnej núdzi**.

V súvislosti s novodefinovanou skupinou osôb v hmotnej núdzi sa ďalej upravuje ust. § 19 týkajúce sa lekárskej posudkovej činnosti.

Podľa novelizovaného ust. § 19 ods. 1 a 2: „*Lekárska posudková činnosť na účely tohto zákona je* **posudzovanie zdravotnej spôsobilosti (a) uchádzača o zamestnanie, ktoré zahŕňa posudzovanie 1. možnosti zaradenia do vhodného zamestnania vzhľadom na jeho zdravotný stav, 2. možnosti účasti na programe aktívnych opatrení na trhu práce a na aktívnej činnosti vzhľadom na jeho zdravotný stav, 3. schopnosti plniť povinnosti podľa § 34 ods. 6 a 8 počas trvania jeho dočasnej pracovnej neschopnosti, (b) osoby v hmotnej núdzi, ktoré zahŕňa posudzovanie možnosti zaradenia do vhodného zamestnania vzhľadom na jej zdravotný stav, (c) samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré zahŕňa posudzovanie opodstatnenosti zdravotných dôvodov na skončenie prevádzkovania alebo vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti zo zdravotných dôvodov, na ktorú bol poskytnutý**

príspevok podľa § 49 alebo § 57 alebo príspevok v rámci projektu alebo programu podľa § 54.

Lekárska posudková činnosť podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu a písm. b) sa vykonáva, ak uchádzač o zamestnanie alebo osoba v hmotnej núdzi odmietli prijať vhodné zamestnanie z dôvodu, že nezohľadňuje ich zdravotný stav.“

Účelom predmetnej zmeny v ust. § 19, ako aj legislatívno-technických pojmových zmien v celom ust. § 19, je **rozšírenie lekárskej posudkovej činnosti aj na osobu v hmotnej núdzi pri sprostredkovaní vhodného zamestnania.**

Podnetom na vykonanie lekárskej posudkovej činnosti je odmietnutie osoby v hmotnej núdzi prijať vhodné zamestnanie vzhľadom na jej zdravotný stav.

Dodávame, že zavedením pojmu osoby v hmotnej núdzi sa rozširuje okruh subjektov, ktorým úrad práce, sociálnych vecí a rodiny môže zabezpečiť odborné poradenské služby, a to o tieto osoby v hmotnej núdzi.

V tomto smere sa legislatívno-technicky upravuje súvisiace ust. § 43 zákona.

Zároveň sa upravuje rozsah odborných poradenských služieb na účely tohto zákona, vrátane vypracovania individuálneho akčného plánu na podporu pracovného uplatnenia.

V súvislosti s osobou v hmotnej núdzi, sa v ust. § 54 **rozširuje možnosť realizácie aktívnych opatrení na trhu práce formou projektov a programov pre osobu v hmotnej núdzi** za účelom podpory jej zlepšenia možnosti uplatnenia na trhu práce.

3. VYBRANÉ ZMENY TÝKAJÚCE SA PRÍSLUŠNÍKOV TRETÍCH KRAJÍN

Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín upravuje **ust. § 21 a nasl.** zákona.

Podľa novelizovaného ust. § 21 ods. 1 písm. g): „Zamestnávateľ môže zamestnávať len štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má vydané

potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, ktoré obsahuje súhlas s jeho obsadením, a má prijatú žiadosť o vydanie modrej karty alebo žiadosť o obnovenie modrej karty spolu so všetkými náležitosťami podľa osobitného predpisu, odo dňa platnosti potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, do právoplatného skončenia konania o vydanie modrej karty, alebo konania o obnovenie modrej karty.“

Uvedené nové znenie písm. g) v danom odseku ust. § 21 **dáva možnosť pre štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému uplynula platnosť modrej karty a ktorý požiadal o obnovenie modrej karty, pokračovať vo výkone zamestnania počas konania o obnovenie modrej karty.** Uvedeným sa umožní štátnemu príslušníkovi tretej krajiny pracovať nielen odo dňa prijatia žiadosti do právoplatného skončenia konania o udelenie modrej karty, ale aj do právoplatného skončenia konania o obnovenie modrej karty, ak je vydané potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, ktoré obsahuje súhlas s jeho obsadením a potvrdenie o prijatí žiadosti o obnovenie modrej karty spolu so všetkými náležitosťami.

Nové znenie písm. h) v ust. § 21 ods. 1 umožňuje, aby **v prípade žiadosti o predĺženie pobytu alebo o obnovenie povolenia, sezónni pracovníci neboli povinní prerušiť svoju prácu** z dôvodu prebiehajúcich administratívnych postupov alebo opustiť územie dotknutého členského štátu počas týchto postupov a tak umožniť sezónnym pracovníkom pokračovať v práci.

Legislatívnym rámcom je nasledovné novelizované ust. § 21 ods. 1 písm. h): „Zamestnávateľ môže zamestnávať len štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má vydané potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré obsahuje súhlas s jeho obsadením, a má prijatú žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania alebo žiadosť o obnovenie prechodného pobytu na účel zamestnania spolu so

všetkými náležitostami podľa osobitného predpisu, odo dňa platnosti potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta do právoplatného skončenia konania o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania alebo konania o obnovenie prechodného pobytu na účel zamestnania.“

Na základe uvedeného sa umožní štátnemu príslušníkovi tretej krajiny pracovať nielen odo dňa prijatia žiadosti do právoplatného skončenia konania o udelenie prechodného pobytu, ale aj do právoplatného skončenia konania o obnovenie prechodného pobytu na účel zamestnania.

Upravujú sa podmienky pridelenia štátnych príslušníkov tretej krajiny tak, že v prípade, ak dočasné pridelenie štátneho príslušníka skončí skôr, ako je obdobie, na ktoré mu bol udelený alebo obnovený prechodný pobyt na účel zamestnania, **agentúra dočasného zamestnávania, ktorá žiadala o potvrdenie podľa § 21b pre štátneho príslušníka tretej krajiny na účel udelenia prechodného pobytu na účel zamestnania alebo na účel jeho obnovy, môže v rámci udeleného prechodného pobytu tohto štátneho príslušníka tretej krajiny jedenkrát dočasne pridelit' za najmenej rovnako priaznivých mzdových podmienok k inému užívateľskému zamestnávateľovi** na výkon zamestnania uvedeného v zozname zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily na základe potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré obsahuje súhlas s jeho obsadením.

Doplnil sa dôvod na zrušenie potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, a to, ak štátny príslušník tretej krajiny nenastúpil na výkon práce u užívateľského zamestnávateľa do siedmich pracovných dní odo dňa dohodnutého ako deň nástupu dočasne prideleného zamestnanca na výkon práce u užívateľského zamestnávateľa.

3.1 Nárok na udelenie povolenia na zamestnanie

Ďalšia zmena v ďalšom ust. § 22 ods. 1 a 22 ods. 9 zavádza **explicitný právny nárok na udelenie**

povolenia na zamestnanie po splnení zákonných podmienok.

Podľa novelizovaného ust. § 22 ods. 1: „Úrad po splnení podmienok na udelenie povolenia na zamestnanie **udelí povolenie na zamestnanie na základe písomnej žiadosti štátneho príslušníka tretej krajiny**, zamestnávateľa alebo právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ku ktorej bude štátny príslušník tretej krajiny vyslaný vykonávať prácu, ak voľné pracovné miesto nie je možné obsadiť uchádzačom o zamestnanie vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Pri udelení povolenia na zamestnanie úrad prihliada na situáciu na trhu práce, ak tento zákon neustanovuje inak.“

Podľa novelizovaného ust. § 22 ods. 9: „Povolenie na zamestnanie **úrad udeľuje štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý (a)** bude zamestnaný na účel sezónneho zamestnania najviac 90 dní počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov, **(b)** bude zamestnaný ako námorník na lodi registrovanej v Slovenskej republike alebo na lodi, ktorá sa plaví pod vlajkou Slovenskej republiky, **(c)** má udelený prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny, v období do uplynutia 9 mesiacov od udelenia prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny, **(d)** má udelený prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v členskom štáte Európskej únie, ak osobitný predpis neustanovuje inak v období do uplynutia 12 mesiacov od začiatku pobytu na území Slovenskej republiky.“

3.2 Regulácia ubytovania

Ďalšia zmena v ust. § 22 ods. 3 sa týka doplnenia písmena c). **Zmena sa týka regulácie ceny za ubytovanie pre štátneho príslušníka tretej krajiny.** Podľa ust. § 22 ods. 3 písm. c), podmienkou na udelenie povolenia na zamestnanie na účel sezónneho zamestnania je aj, že zamestnávateľ, ktorý má záujem prijať do zamestnania štátneho príslušníka tretej krajiny dohodol so štátnym príslušníkom tretej krajiny mesačnú úhradu za ubytovanie, **ktorá nie je neprimerane vysoká vzhľadom na mesačnú čistú mzdu štátneho príslušníka tretej krajiny** a

kvalitu ubytovania, ak ubytovanie zabezpečuje alebo sprostredkúva zamestnávateľ.

Ako uvádza dôvodová správa, ak ubytovanie zabezpečí alebo sprostredkuje zamestnávateľ môže od štátneho príslušníka tretej krajiny vyžadovať nájomné, ktoré nesmie byť neprimerane vysoké v porovnaní s jeho čistou odmenou a v porovnaní s kvalitou ubytovania.

3.3 Zamietavé stanovisko

Ďalšia zmena sa týka zamietavých stanovísk. Napriek skutočnosti, že postup, podľa ktorého je vydávané zamietavé stanovisko vo veci žiadosti o povolenie na účel sezónnej práce, je upravený v interných dokumentoch kompetentných orgánov Slovenskej republiky, tento postup sa novelou upravil aj v § 22 ods. 13 zákona. **V prípade neudelenia a nepredĺženia povolenia** na zamestnanie sa upravuje **povinnosť pre úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vydať odôvodnené zamietavé stanovisko** v zákonných lehotách na udelenie alebo predĺženie povolenia na zamestnanie.

3.4 Predĺženie pobytu

Pokračujeme v zmenách týkajúcich sa príslušníkov tretích krajín. Za ďalšiu dôležitú zmenu považujeme **zavedenie povinnosti povoliť sezónnym pracovníkom jedno predĺženie ich pobytu**, ak si sezónni pracovníci predlžujú zmluvu s rovnakým zamestnávateľom, resp. sa zamestnávajú u iného zamestnávateľa. **Explicitne sa uvádza právny nárok na jedno predĺženie povolenia** na zamestnanie po splnení zákonných podmienok.

Ust. § 23 ods. 5 v tomto zmysle po novom znie nasledovne: „*Povolenie na zamestnanie úrad na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny jedenkrát predlži po splnení podmienok na jeho predĺženie najviac na dva roky, a to i opakovane. Povolenie na zamestnanie na účel sezónneho zamestnania môže úrad na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny jedenkrát predĺžiť, ak bolo povolenie na zamestnanie udelené na menej ako 90 dní, pričom celková doba povolenia na zamestnanie nesmie presiahnuť 90 dní počas 12 po*

sebe nasledujúcich mesiacov; to sa vzťahuje aj na zamestnanie u iného zamestnávateľa. Pri predĺžení povolenia na zamestnanie sa primerane použije § 22.“

3.5 Povinnosti zamestnávateľa

Ustanovenie § 23b týkajúce sa povinností zamestnávateľa pri zamestnávaní občana členského štátu Európskej únie a štátneho príslušníka tretej krajiny, sa mení vo viacerých odsekoch.

Novela precizuje povinnosť zamestnávateľa vyžiadať si od štátneho príslušníka tretej krajiny pred jeho prijatím do zamestnania kópiu platného dokladu o pobyte alebo kópiu iného oprávnenia na pobyt. Dopĺňa sa povinnosť zamestnávateľa vyžiadať si od štátneho príslušníka tretej krajiny potvrdenie o prijatí žiadosti o obnovenie prechodného pobytu na účel zamestnania a potvrdenie o prijatí žiadosti o obnovenie modrej karty, ktoré potvrdzujú prijatie tejto žiadosti so všetkými náležitosťami.

Novela ďalej precizuje **povinnosť agentúry dočasného zamestnávania písomne informovať úrad práce, sociálnych vecí a rodiny do siedmich pracovných dní o začatí a skončení pridelenia štátneho príslušníka tretej krajiny.**

Ďalej sa precizuje povinnosť zamestnávateľa, ktorý zamestnáva štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má vydané súhlasné potvrdenie podľa § 21a alebo § 21b a nemá udelený alebo obnovený prechodný pobyt na účel zamestnania alebo modrú kartu (§ 21 ods. 1 písm. g), h)). Tento zamestnávateľ pri plnení povinnosti podľa § 23b ods. 2 písm. a) alebo b) pri nástupe do zamestnania štátneho príslušníka tretej krajiny prikladá aj kópiu potvrdenia o prijatí žiadosti o vydanie modrej karty alebo potvrdenia o prijatí žiadosti o obnovenie modrej karty alebo kópiu potvrdenia o prijatí žiadosti o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania alebo potvrdenia o prijatí žiadosti o obnovenie prechodného pobytu na účel zamestnania, ktoré potvrdzujú prijatie tejto žiadosti so všetkými náležitosťami.

Novela upravuje plnenie povinností zamestnávateľa voči úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, a to **výlučne elektronicky cez ústredný portál verejnej správy.**

4. AGENTÚRA DOČASNÉHO ZAMESTNÁVANIA

Ako uvádza dôvodová správa, z aplikačnej praxe vyplynula potreba **zavedenia prísnejších mechanizmov udeľovania povolení na vykonávanie činnosti agentúr** dočasného zamestnávania s cieľom zvýšenia štandardov vykonávaných činností a ochrany práv pridelených zamestnancov.

V ust. § 29 sa odsek 3 novelou dopĺňa písmenom m), pričom celkové znenie je nasledovné: „*Právnická osoba alebo fyzická osoba môže vykonávať činnosť agentúry dočasného zamestnávania, ak má na túto činnosť povolenie. Podmienkou na vydanie povolenia na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania právnickej osobe alebo fyzickej osobe je, že m) **je dôveryhodná**; u právnickej osoby musí podmienku dôveryhodnosti spĺňať aj štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu.*“

Ustanovenie § 29 odsek 6 upravuje pojem dôveryhodná osoba.

Za dôveryhodnú sa nepovažuje právnická osoba alebo fyzická osoba, (i) ktorej bolo zrušené povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania v období troch rokov pred podaním žiadosti o vydanie povolenia na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania **alebo (ii)** ktorá v období troch rokov pred podaním žiadosti o vydanie povolenia na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania vykonávala funkciu štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu agentúry dočasného zamestnávania v čase, keď jej bolo zrušené povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania.

V ust. **§ 31 sa odsek 1 dopĺňa písmenami i) a j)**, pričom **okrem doposiaľ platných písm. a) až h), je agentúra dočasného zamestnávania povinná: (i)** zabezpečiť, aby funkciu jej štatutárneho orgánu

alebo člena štatutárneho orgánu nevykonávala fyzická osoba, ktorá v predchádzajúcich troch rokoch vykonávala funkciu štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu inej agentúry dočasného zamestnávania v čase, keď jej bolo zrušené povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania, **(j)** písomne oznámiť ústrediu každú zmenu skutočností rozhodujúcich pre posúdenie plnenia povinnosti podľa písmena i) a splnenia podmienok podľa § 29 ods. 3 písm. a) až c), e) až g) a i) až l) do 30 dní odo dňa, keď ku zmene došlo.

Z uvedeného vyplýva, že **sa doplnili povinnosti agentúry dočasného zamestnávania v reakcii na nové znenie § 29 ods. 3 písm. m) a § 29 ods. 6, ktorými sa reflektuje na potrebu zavedenia prísnejších mechanizmov udeľovania povolení na vykonávanie činnosti agentúr** dočasného zamestnávania, s cieľom zvýšenia štandardov vykonávaných činností a ochrany práv pridelených zamestnancov. V § 31 ods. 1 písm. j) sa zavádza **povinnosť pre aktívnu spoluprácu agentúry dočasného zamestnávania s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, formou oznamovacej povinnosti relevantných zmien.**

Nové upravené znenie ust. § 31 ods. 3 upravuje podmienky, za ktorých sa Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny priznáva **možnosť pozastaviť alebo zrušiť povolenie na vykonávanie činnosti agentúry** dočasného zamestnávania.

Podľa ust. § 31 ods. 3: „*Ústredie môže agentúre dočasného zamestnávania pozastaviť povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania do odstránenia nedostatkov alebo zrušiť povolenie na vykonávanie činnosti agentúry dočasného zamestnávania, ak kontrolnou činnosťou podľa § 68 zistí porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov, ak odsek 2 neustanovuje inak, alebo na základe podnetu a) príslušného úradu, ktorý zistil porušenie právnych predpisov v oblasti služieb zamestnanosti, b) príslušného inšpektorátu práce, ktorý zistil porušenie pracovnoprávných*

predpisov alebo predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, c) zástupcu zamestnancov, ak bolo kontrolou podľa osobitného predpisu zistené porušenie pracovnoprávných predpisov, d) fyzickej osoby, ktorá bola činnosťou agentúry dočasného zamestnávania poškodená.“

5. AKTÍVNE OPATRENIA NA TRHU PRÁCE

Novelizovaným ust. § 32 ods. 11 písm. d) sa **rozširuje okruh subjektov, ktorým úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na účely sprostredkovania zamestnania poskytuje náhradu časti cestovných výdavkov** súvisiacich s absolvovaním vstupného **pohovoru alebo výberového konania** u zamestnávateľa alebo s účasťou na skupinovom sprostredkovaní zamestnania, ktoré organizuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny alebo úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na území Slovenskej republiky pre zamestnávateľa alebo pre zamestnávateľa z členského štátu Európskej únie, o osobu v hmotnej núdzi.

Úpravou v § 32 ods. 13 sa precizuje povinnosť uchádzača o zamestnanie alebo osoby v hmotnej núdzi predkladať s písomnou žiadosťou na účely náhrady časti cestovných výdavkov potvrdenia o absolvovaní vstupného pohovoru alebo výberového konania u zamestnávateľa, ktorými nedisponuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny alebo úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Upravujú sa ďalšie aktívne opatrenia na trhu práce za účelom zlepšenia a zefektívnenia integrácie osôb v hmotnej núdzi, a to **pridaním nového ustanovenia § 32a**.

Na účel ponuky vhodného zamestnania sa upravuje disponibilita osoby v hmotnej núdzi a dôvody nespokojnosti osoby v hmotnej núdzi.

Osoba v hmotnej núdzi **je povinná na účel ponuky vhodného zamestnania byť k dispozícii úradu do troch pracovných dní odo dňa vyzvania úradom**; formu vyzvania si osoba v hmotnej núdzi dohodne s úradom. Vyjadrenie zamestnávateľa o

prijatí alebo neprijatí osoby v hmotnej núdzi do ponúknutého vhodného zamestnania je osoba v hmotnej núdzi povinná doručiť úradu v termíne určenom úradom.

Úrad neurčí osobe v hmotnej núdzi povinnosti počas trvania jej dočasnej pracovnej neschopnosti.

Ak úrad zistí nespokojnosť osoby v hmotnej núdzi s úradom, oznámi ju osobe v hmotnej núdzi a postupuje podľa osobitného predpisu.

Za nespokojnosť osoby v hmotnej núdzi s úradom sa považuje (a) odmietnutie ponuky vhodného zamestnania sprostredkovaného úradom bez vážnych dôvodov alebo odmietnutie nástupu do vhodného zamestnania sprostredkovaného úradom bez vážnych dôvodov, **(b)** nedostavenie sa na úrad alebo na miesto určené úradom na účel ponuky vhodného zamestnania bez vážnych dôvodov.

5.1 Príspevok na aktivačnú činnosť

Novým pridaným ustanovením § 52 sa definuje nový zákonný rámec poskytovania príspevku na aktivačnú činnosť.

Úrad môže obci, samosprávnemu kraju alebo právnickej osobe vykonávajúcej svoju činnosť v niektorej z oblastí služieb verejného záujmu, ak túto činnosť nevykonáva za účelom dosiahnutia zisku, poskytnúť príspevok na aktivačnú činnosť (ďalej len „príspevok“) **vykonávanú dlhodobo nezamestnaným občanom**, ktorý je členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi (ďalej len „dlhodobo nezamestnaný občan v hmotnej núdzi“), ak obec, samosprávny kraj alebo vyššie uvedená právnická osoba o príspevok písomne požiada.

Prílohou k žiadosti o poskytnutie príspevku je zámer aktivačnej činnosti, ktorý je podkladom na posúdenie komisiou. Náležitosti zámeru aktivačnej činnosti a kritériá na hodnotenie efektívnosti, reálnosti a účelnosti zámeru aktivačnej činnosti určí ústredie vnútorným predpisom.

Aktivačná činnosť na účely tohto zákona je podpora udržiavania pracovných návykov,

získavanie praktických skúseností a podpora rozvoja zručností dlhodobo nezamestnaného občana v hmotnej núdzi pre potreby trhu práce.

Aktivačná činnosť sa vykonáva formou (i) menších obecných služieb pre obec vykonávaním prác, ktoré sú určené na tvorbu, ochranu, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia v obci, zlepšenie ekonomických podmienok, sociálnych podmienok a kultúrnych podmienok obyvateľov obce, starostlivosť o ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva, podporu vzdelávania, rozvoj a poskytovanie sociálnych služieb a ďalších činností v sociálnej oblasti, rozvoj a ochranu duchovných a kultúrnych hodnôt a na rozvoj a podporu komunitnej činnosti, **(ii)** služieb vo verejnom záujme vykonávaním prác, ktoré sú určené na pomoc pri starostlivosti o nezamestnané osoby, občanov so zdravotným postihnutím, imigrantov, osoby po návrate z výkonu trestu odňatia slobody, drogový a inak závislé osoby, nezaopatrené deti a ďalšie osoby odkázané na starostlivosť iných osôb a o rodinu, pri poskytovaní verejnoprospešných služieb a ďalších služieb v oblasti sociálnych vecí, zdravotníctva, vzdelávania, kultúry a športu, pri tvorbe, ochrane, udržiavaní alebo zlepšovaní životného prostredia, pri starostlivosti o ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva alebo pri poskytovaní pomoci pri prírodných katastrofách, ekologických katastrofách, humanitárnej pomoci a pomoci v civilnej ochrane alebo v súvislosti s mimoriadnou situáciou, núdzovým stavom alebo výnimočným stavom.

Aktivačnú činnosť vykonávanú formou (A) menších obecných služieb pre obec organizuje 1.obec alebo 2.rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je obec, **(B) služieb vo verejnom záujme** organizuje 1. samosprávny kraj, 2. rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je samosprávny kraj, alebo 3. právnická osoba, ktorá vykonáva svoju činnosť v niektorej z oblastí služieb vo verejnom záujme, ak

túto činnosť nevykonáva za účelom dosiahnutia zisku.

Na účely organizovania aktivačnej činnosti vykonávanej formou menších obecných služieb pre obec miestne príslušný úrad poskytuje obci raz za mesiac údaje o dlhodobo nezamestnaných občanoch v hmotnej núdzi, ktorých vedie v evidencii uchádzačov o zamestnanie, v tomto rozsahu: (i) meno, priezvisko a dátum narodenia, (ii) adresa trvalého pobytu, (iii) dosiahnutý stupeň vzdelania, získané odborné zručnosti alebo druh doteraz vykonávanej práce, (iv) dĺžka vedenia v evidencii uchádzačov o zamestnanie, (v) informácia o tom, či je členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

Podľa ust. § 52 ods. 10: „Príspevok je určený na úhradu časti (a) nákladov na osobné ochranné pracovné prostriedky, pracovné náradie a úrazové poistenie dlhodobo nezamestnaných občanov v hmotnej núdzi a úhradu časti ďalších nákladov, ktoré súvisia s vykonávaním aktivačnej činnosti, (b) celkovej ceny práce zamestnanca, ktorý organizuje aktivačnú činnosť, a (c) cestovných výdavkov na dopravu dlhodobo nezamestnaného občana v hmotnej núdzi do miesta vykonávania aktivačnej činnosti, ak miesto vykonávania aktivačnej činnosti je mimo územia obce, v ktorej má dlhodobo nezamestnaný občan v hmotnej núdzi trvalý pobyt.“

Mesačná výška príspevku podľa (a) odseku 10 písm. a) počas prvých šiestich kalendárnych mesiacov aktivačnej činnosti je najviac 7 % a počas ďalších šiestich kalendárnych mesiacov aktivačnej činnosti je **najviac 4 % z celkovej ceny práce** podľa § 49 ods. 4 vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje, na jedného dlhodobo nezamestnaného občana v hmotnej núdzi vykonávajúceho aktivačnú činnosť, **(b) odseku 10 písm. b) je najviac 3 % z celkovej ceny práce** podľa § 49 ods. 4 vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa

príspevok poskytuje, na jedného dlhodobo nezamestnaného občana v hmotnej núdzi vykonávajúceho aktivačnú činnosť, **(c) odseku 10 písm. c) je najviac 40 eur na jedného dlhodobo nezamestnaného občana v hmotnej núdzi vykonávajúceho aktivačnú činnosť mimo územia obce, v ktorej má trvalý pobyt, v závislosti od vzdialenosti miesta vykonávania aktivačnej činnosti od miesta trvalého pobytu dlhodobo nezamestnaného občana v hmotnej núdzi a od počtu dní v kalendárnom mesiaci, počas ktorých dlhodobo nezamestnaný občan v hmotnej núdzi vykonával aktivačnú činnosť.**

Príspevok sa poskytuje **na základe písomnej dohody uzatvorenej medzi úradom a obcou, medzi úradom a samosprávnym krajom alebo medzi úradom a právnickou osobou vykonávajúcou činnosť** v niektorej z oblastí služieb vo verejnom záujme.

Úrad uzatvára **s dlhodobo nezamestnaným občanom v hmotnej núdzi dohodu o podmienkach** vykonávania aktivačnej činnosti.

5.2 Príspevok na dochádzku za prácou

Nová právna úprava rozširuje okruh osôb, ktorým sa poskytuje príspevok na dochádzku za prácou.

Úrad poskytuje mesačne príspevok na dochádzku za prácou (ďalej len „príspevok“) na úhradu časti cestovných výdavkov na dochádzku z miesta trvalého pobytu alebo z miesta prechodného pobytu do miesta výkonu zamestnania uvedeného v pracovnej zmluve zamestnancovi, ak o príspevok písomne požiada do jedného mesiaca odo dňa nástupu do zamestnania.

Zamestnancom podľa prvej vety je zamestnanec, ktorý bol (a) uchádzačom o zamestnanie vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace a ktorý bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu uvedeného v § 36 ods. 1 písm. a), (b) uchádzačom o zamestnanie, ktorý je členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, a ktorý bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu uvedeného v § 36 ods. 1

písm. a) **alebo (c) osobou v hmotnej núdzi bezprostredne pred nástupom do zamestnania.**

V skratke, v ust. § 53 ide o rozšírenie okruhu o zamestnanca, ktorý bol osobou v hmotnej núdzi bezprostredne pred nástupom do zamestnania, čím sa zvyšujú možnosti pre osobu v hmotnej núdzi uplatniť sa na trhu práce a zotrvať v zamestnaní prostredníctvom zníženia výdavkov na dopravu počas prvých šiestich mesiacov od nástupu do zamestnania.

Príspevok sa poskytuje na základe písomnej dohody o poskytnutí príspevku uzatvorenej medzi úradom a zamestnancom. Príspevok sa poskytuje najviac počas šiestich kalendárnych mesiacov. Príspevok sa poskytuje aj počas ďalších najviac šiestich kalendárnych mesiacov zamestnancovi, ktorý bol pred získaním zamestnania znevýhodneným uchádzačom o zamestnanie.

Príspevok sa poskytuje **najviac v sume 150 eur mesačne** v závislosti od vzdialenosti miesta výkonu zamestnania od miesta trvalého pobytu alebo od miesta prechodného pobytu zamestnanca a od počtu odpracovaných dní, v ktorých zamestnanec dochádzal z miesta trvalého pobytu alebo z miesta prechodného pobytu do miesta výkonu zamestnania v kalendárnom mesiaci.

6. ELEKTRONICKÁ KOMUNIKÁCIA

Novela sa dotkla tiež spoločných a záverečných ustanovení, z ktorých vyberáme nasledovné.

Podľa novelizovaného ust. § 70 odsek 18: **„Zamestnávateľ podáva žiadosť podľa § 22 ods. 4 a § 29 ods. 7, žiadosť v rámci uplatňovania aktívnych opatrení na trhu práce a žiadosť v rámci podpory zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím elektronickými prostriedkami podpísanú kvalifikovaným elektronickým podpisom na formulári, ktorého vzor určí ústredie. Samostatne zárobkovo činná osoba podáva žiadosť v rámci uplatňovania aktívnych opatrení na trhu práce a žiadosť v rámci podpory zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím na formulári, ktorého vzor určí ústredie; samostatne zárobkovo činná osoba môže podať túto žiadosť aj elektronickými**

prostriedkami podpísanú kvalifikovaným elektronickým podpisom. Obec, samosprávny kraj a právnická osoba podáva žiadosť o poskytnutie príspevku podľa § 52 a žiadosť o poskytnutie príspevku v rámci projektu alebo programu podľa § 54 elektronickými prostriedkami podpísanú kvalifikovaným elektronickým podpisom na formulári, ktorého vzor určí ústredie. Zamestnávateľ a samostatne zárobkovo činná osoba môžu predkladať preukazovanie splnenia povinností podľa tohto zákona aj elektronickými prostriedkami podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom.“.

Ako uvádza dôvodová správa, cieľom vykonávať verejnú moc elektronicky a znížiť administratívnu

záťaž úradov práce, sociálnych vecí a rodiny **novelizovaný zákon zavádza povinnosť uvedených subjektov komunikovať s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny elektronicky.**

7. SÚVISIACE NOVELIZÁCIE

Zároveň došlo k súbežnej novelizácii **zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi** v platnom znení a **zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov** v platnom znení, a to nadväzujúc na zmeny v zákone o službách zamestnanosti.

Publikované dňa 17.06.2025.

NOVELA ZÁKONA O VNÚTROZEMSKÉJ PLAVBE

1. ABSTRAKT

Dňa 28. mája 2025 bola Národnou radou SR schválená **novela zákona č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon**“).

Zákon o vnútrozemskej plavbe upravuje podmienky vykonávania vnútrozemskej plavby a tým súvisiace práva a povinnosti subjektov zúčastnených na vnútrozemskej plavbe, podmienky podnikania vo vodnej doprave, podmienky regulácie trhu vo vodnej doprave, pôsobnosť orgánov štátnej správy a štátneho odborného dozoru na úseku vnútrozemskej plavby, klasifikáciu a technickú spôsobilosť plavidiel, práva a povinnosti členov posádky plavidla, odborné vyšetrovanie plavebných nehôd a sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom. Novelou sa odstraňujú nedostatky vyplývajúce z aplikačnej praxe a zo zmien vzniknutých revidovaním Európskych pravidiel pre plavbu na vnútrozemských vodných cestách (CEVNI). **Precizuje sa úprava štátneho odborného dozoru** vykonávaného Dopravným úradom nad plavidlami, vodnými cestami a prístavmi tak, aby bola dôslednejšie zabezpečená bezpečná plavebná prevádzka pre jej všetkých účastníkov. S tým súvisí aj **zvýšenie pokút** za priestupky a správne delikty tak, aby mali represívny účinok a zároveň aj preventívny účinok. Ďalším cieľom novely je úprava ustanovení v oblasti prevádzky verejných prístavov na zabezpečenie efektívnejšieho vymáhania dodržiavania prevádzkového poriadku verejných prístavov. Podrobnosti sa dočítate v nasledujúcich riadkoch.

2. VLASTNÍK PLAVIDLA

Novela precizuje pojem „vlastník plavidla“ tak, aby sa pod týmto pojmom rozumeli aj tí **vlastníci plavidiel, ktoré nie sú zapísané v registri plavidiel** v súlade s § 24 zákona o vnútrozemskej plavbe.

V ust. § 2 sa v tomto smere vypustilo písmeno k), podľa ktorého sa vlastníkom plavidla zapísaného v registri plavidiel rozumela právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na prevádzkovanie plavidla pod vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť.

Ostatné písmená ust. § 2 ostávajú nezmenené.

3. PREVÁDZKOVATEĽ PLAVIDLA

V novom písmene k) v ust. § 2, ktoré nahrádza staré ustanovenie, sa ustanovuje, že **prevádzkovateľom môže byť vlastník alebo ten, kto vykonáva prevádzku plavidla vo vlastnom mene a na základe zmluvy s vlastníkom plavidla**. Návrhom sa precizuje, že prevádzkovateľom plavidla, ktorého vlastníkom je štát, je buď jeho **správca** v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993. Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov alebo zákonom č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov **alebo ten, kto prevádzkuje toto plavidlo na základe zmluvy** uzatvorenej s jeho správcom.

Novú ustanovenie § 2 písm. k) v tomto smere definuje prevádzkovateľa a znie nasledovne: „prevádzkovateľom plavidla jeho **vlastník alebo ten, kto vykonáva prevádzku plavidla vo vlastnom mene a na základe zmluvy s vlastníkom plavidla**; ak je plavidlo vo vlastníctve štátu, prevádzkovateľom plavidla je **správca tohto plavidla alebo ten, kto vykonáva prevádzku plavidla vo vlastnom mene a na základe zmluvy so správcom plavidla**.“

4. VODNÉ CESTY

Ustanovenie § 3 ods. 2 po novom znie nasledovne: „**Správca vodného toku, ktorý plní úlohy prevádzkovateľa vodnej cesty, je zodpovedný za udržiavanie a zlepšovanie podmienok na prevádzku plavidiel na sledovaných vodných cestách**; v území verejného prístavu okrem plavebnej dráhy zabezpečuje ťažbu piesku, štrku, bahna okrem

liečivého bahna z pozemkov tvoriacich koryto prevádzkovateľ verejného prístavu. Správca vodného toku zodpovedá za vytýčenie plavebnej dráhy, za vyznačenie plavebných prekážok na vodných cestách a ich odstraňovanie na základe pokynov Dopravného úradu.“

Vodnou cestou je vodný tok alebo iná vodná plocha, ako sú povrchové, podzemné a banské vody, ktoré sú splavné pre daný typ plavidla a na ktorých nie je plavba zakázaná. Sledované vodné cesty sú určené vyhláškou Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 22/2001 Z. z. Pojem „plavebná dráha“ znamená podľa kapitoly 1 čl. 1.01 Európskych pravidiel pre plavbu na vnútrozemských vodných cestách (CEVNI) tú časť vodnej cesty, ktorá môže byť za daných podmienok využitá na plavbu.

Podľa horecitovaného § 3 ods. 2 zákona je **správca vodného toku**, ktorý plní úlohy prevádzkovateľa vodnej cesty, zodpovedný za udržiavanie a zlepšovanie podmienok na prevádzku plavidiel na sledovaných vodných cestách. Správca vodného toku zodpovedá za vytýčenie plavebnej dráhy, za vyznačenie plavebných prekážok na vodných cestách a ich odstraňovanie na základe pokynov Dopravného úradu.

Správa vodných tokov podľa § 48 ods. 5 písm. q) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách **zahrňa aj činnosť zabezpečovať úlohy prevádzkovateľa vodnej cesty a vytýčovať plavebnú dráhu** za náhradu. Podľa § 78 ods. 3 písm. e) vodného zákona sa platbami za užívanie povrchových vôd spoplatňujú vodohospodárske služby, ktoré poskytuje správca vodného toku a slúžia na úhradu nákladov spojených s týmito službami a so správou vodných tokov a správou povodia. Platby sa platia aj za používanie vôd na plavbu na vodných cestách a za poskytovanie ďalších služieb vo verejnom záujme. Používanie verejných prístavov podlieha úhrade. Výšku úhrady za používanie verejných prístavov určuje a vyberá prevádzkovateľ verejných prístavov na základe sadzovníka schváleného Ministerstvom dopravy Slovenskej

republiky a výnosy z úhrad sú príjmom prevádzkovateľa verejných prístavov.

Ako uvádza dôvodová správa, už niekoľko rokov sa prevádzkovateľ verejných prístavov obracia so žiadosťou o bagrovanie prístavných polôh v obvodoch verejných prístavov, okrem bagrovania plavebnej dráhy, ktoré správca vodných tokov vykonáva v súlade s vyššie uvedeným. Prístavné polohy však neudržiava z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, i keď mu to vyplýva z vodného zákona. Tým je však ohrozená bezpečnosť prevádzkovaných plavidiel zachádzajúcich na tieto polohy a to hlavne v čase nízkeho vodostavu vodného toku zapríčineného obdobím sucha. **Aby bolo možné bagrovanie prístavných polôh v obvodoch verejných prístavov vykonávať priamo ich prevádzkovateľom na jeho náklady** tak, aby zabezpečil požadovanú hĺbku pre plavidlá a bezpečné vykonávanie prevádzky vo verejných prístavoch, **doplnením § 3 ods. 2 zákona sa doplnila kompetencia a prevádzkovateľ verejných prístavov bude zodpovedný za odstraňovanie riečneho materiálu v akvátoriu obvodoch verejných prístavov okrem plavebnej dráhy**, kde táto kompetencia zostane správcovi vodných tokov.

5. LEHOTY PLAVEBNÝCH OPATRENÍ

Činnosť na vodnej ceste alebo v jej ochrannom pásme, ktorá by mohla ovplyvniť plynulosť plavby, spôsobiť dočasné alebo trvalé obmedzenie plavebnej prevádzky alebo prerušenie plavebnej dráhy, možno vykonávať len po predchádzajúcom súhlase Dopravného úradu.

Novelou sa **dopĺňajú lehoty, dokedy musí Dopravný úrad vydať a zverejniť plavebné opatrenia** pred plánovanou činnosťou na vodnej ceste alebo v jej ochrannom pásme z dôvodu, aby sa vodcovia plavidiel a prevádzkovatelia plavidiel vedeli na isté činnosti a obmedzenie plavebnej prevádzky na vodnej ceste včas pripraviť a plánovať si tak plavbu.

V tomto smere podľa novelizovaného ust. § 4 ods. 4: „Činnosť na vodnej ceste alebo v jej ochrannom

pásme, ktorá by mohla ovplyvniť plynulosť plavby, spôsobiť dočasné alebo trvalé obmedzenie plavebnej prevádzky alebo prerušenie plavebnej dráhy, možno vykonávať len po predchádzajúcom súhlase Dopravného úradu (§ 39); **žiadost' o udelenie predchádzajúceho súhlasu sa musí doručiť Dopravnému úradu najneskôr 30 dní pred plánovanou činnosťou** na vodnej ceste alebo v jej ochrannom pásme. Po udelení tohto súhlasu Dopravný úrad uloží opatrenie na zaistenie bezpečnosti a plynulosti plavebnej prevádzky (ďalej len „plavebné opatrenie“).“

Podľa novelizovaného ust. § 4 ods. 5 zákona: „Dopravný úrad **uloží plavebné opatrenie okrem plavebného opatrenia, ktorým nariadi zastavenie plavby, najneskôr tri pracovné dni pred plánovanou činnosťou** na vodnej ceste alebo v jej ochrannom pásme. Plavebné opatrenie, ktorým nariadi zastavenie plavby Dopravný úrad uloží najneskôr 15 dní pred plánovanou činnosťou na vodnej ceste alebo v jej ochrannom pásme. Informáciu o uložení plavebného opatrenia Dopravný úrad zároveň zverejní na svojom webovom sídle. Plavebné opatrenie sa môže okrem štátneho jazyka uložiť aj v inom jazyku.“

6. PORUŠENIA PRÍSTAVNÉHO PORIADKU

Ďalej novela špecifikuje následky, keď prevádzkovateľ plavidla nedodrížiava prístavný poriadok vydaný prevádzkovateľom verejných prístavov.

Ustanovenie § 5 zákona sa dopĺňa odsekmi 15 a 16.

Podľa nového odseku 15: „Prevádzkovateľ plavidla, ktorý pri používaní verejného prístavu poruší prístavný poriadok a na výzvu prevádzkovateľa verejného prístavu nevykoná opatrenia na nápravu v lehote určenej vo výzve, **je povinný plavidlo vypratať z verejného prístavu**; lehotu na vypratanie plavidla z verejného prístavu určí prevádzkovateľ verejného prístavu vo výzve na vypratanie plavidla z verejného prístavu. Ak tak prevádzkovateľ plavidla neurobí, **je prevádzkovateľ verejného prístavu oprávnený premiestniť plavidlo do inej časti verejného prístavu na náklady prevádzkovateľa plavidla**, a to až do vykonania

opatrenia na nápravu porušenia prevádzkovateľom plavidla; tým nie je dotknutá povinnosť prevádzkovateľa plavidla platiť úhradu za používanie verejného prístavu. Výzva na vypratanie plavidla z verejného prístavu sa zasiela na vedomie vlastníkovi plavidla, ak vlastník plavidla nie je prevádzkovateľom plavidla.“

Podľa novelizovaného odseku 16: „Vodca plavidla pri priplávaní do prístavu bezodkladne nahlási každý výskyt alebo podozrenie na výskyt infekčného ochorenia na plavidle Dopravnému úradu. Dopravný úrad oznámi informáciu podľa prvej vety vedúcemu hygienikovi rezortu dopravy a prevádzkovateľovi prístavu.“

Ako vyplýva z nových odsekov ust. § 5, prevádzkovateľ verejných prístavov, potom ako zistí pravidelnou kontrolou porušenie prístavného poriadku zo strany prevádzkovateľa plavidla, **najprv vyzve prevádzkovateľa plavidla, ktorý porušuje prístavný poriadok, aby vykonal nápravu** a prístavný poriadok prestal porušovať. Vo výzve sa **určí aj lehota na nápravu** a tiež upovedomenie o tom, že pokiaľ nedôjde k náprave, tak prevádzkovateľ verejných prístavov je oprávnený plavidlo tohto prevádzkovateľa premiestniť do inej časti verejného prístavu; to však nebude mať vplyv na nutnosť vykonania nápravy prevádzkovateľom tohto plavidla. Ak prevádzkovateľ plavidla na výzvu prevádzkovateľa verejného prístavu nereaguje a s porušovaním prístavného poriadku neprestane vzniká prevádzkovateľovi verejného prístavu právo premiestniť toto plavidlo na náklady prevádzkovateľa plavidla do inej časti verejného prístavu. Pokiaľ nie je prevádzkovateľ tohto plavidla zároveň jeho majiteľom, výzva sa zašle na vedomie aj jeho majiteľovi, aby vedel o nedbalom nakladaní prevádzkovateľa s jeho plavidlom, ktoré môžu viesť pri pokračovaní nedodrížavania prístavného poriadku k ďalším krokom prevádzkovateľa verejných prístavov. Postup premiestnenia plavidla do inej časti verejného prístavu ako následok porušenia prístavného poriadku rešpektuje v každom jeho štádiu vlastnícke a užívacie práva prevádzkovateľa plavidla, keďže tento má možnosť po doručení výzvy na vykonanie nápravy upustiť od porušovania prístavného poriadku alebo oznámiť

prevádzkovateľovi verejného prístavu skutočnosti, pre ktoré podľa neho nedochádza z jeho strany k porušovaniu prístavného poriadku. V prípade nedosiahnutia konsenzu ohľadne porušenia prístavného poriadku a premiestnenia plavidla do inej časti verejného prístavu má prevádzkovateľ plavidla právo domáhať sa súdnou cestou svojich práv podľa platného právneho poriadku. Ak pri samotnom premiestnení plavidla prevádzkovateľ verejných prístavov spôsobí škodu na majetku, tak prevádzkovateľ verejných prístavov zodpovedá za takto ním spôsobenú škodu podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

7. BONITA PRI ZAČATÍ PODNIKANIA

Podľa § 12a ods. 1 je **finančne spôsobilý taký dopravca, ktorý má dostatočnú hodnotu čistého obchodného imania na začatie podnikania** v medzinárodnej verejnej vodnej doprave a na jeho pokračovanie. Za dostatočnú hodnotu čistého obchodného imania sa považuje, ak rozdiel medzi obchodným majetkom a záväzkami dopravcu dosahuje aspoň hodnotu 5 000 eur na každé plavidlo používané v medzinárodnej verejnej vodnej doprave.

Po novom žiadateľ o vydanie licencie bude môcť svoju finančnú spôsobilosť, t. j., že má dostatočnú hodnotu čistého obchodného imania na začatie podnikania v medzinárodnej verejnej vodnej doprave a na jeho pokračovanie, **preukázať okrem účtovnej závierky** overenej audítorom alebo **potvrdením o vinkulácii** peňažných prostriedkov na účte v banke alebo pobočke zahraničnej banky **aj potvrdením o notárskej úschove**.

Novelizované ust. § 12a odsek 3 v tomto smere uvádza, že „*Podkladom na zistenie finančnej spôsobilosti je účtovná závierka dopravcu za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie overená audítorom, alebo potvrdenie o vinkulácii peňažných prostriedkov v sume podľa odseku 1 do dňa udelenia licencie na účte v banke, pobočke zahraničnej banky alebo v notárskej úschove.*“

8. VEREJNÉ PODUJATIE

Ustanovenie § 22c upravuje základný pojem prevádzka plavidiel. Ustanovenie ostáva nemenné v odsekoch 1 až 4 a dopĺňa sa novými odsekmi 5 až 7.

Podľa ods. 5: „*Verejné podujatie možno usporiadať na základe súhlasu Dopravného úradu.*“

Podľa ods. 6: „**Žiadosť o vydanie súhlasu na usporiadanie verejného podujatia** podáva usporiadateľ v dostatočnom časovom predstihu, spravidla **najneskôr tri mesiace pred plánovaným termínom verejného podujatia a obsahuje (a)** meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu usporiadateľa, ak je usporiadateľom fyzická osoba, meno, priezvisko a miesto podnikania, ak je usporiadateľom fyzická osoba - podnikateľ, názov, sídlo, právnu formu a identifikačné číslo organizácie, ak bolo pridelené, ak je usporiadateľom právnická osoba, **(b)** názov verejného podujatia a jeho špecifikáciu, **(c)** dátum, miesto a čas začatia a ukončenia verejného podujatia, **(d)** e-mailovú adresu a číslo mobilného telefónu usporiadateľa, **(e)** podpis usporiadateľa.“

A napokon podľa odseku 7: „*Ak sa plánuje verejné podujatie usporiadať v chránenom území alebo jeho ochrannom pásme, prílohou k žiadosti o vydanie súhlasu na usporiadanie verejného podujatia je súhlas štátneho orgánu ochrany prírody a krajiny.*“

Z nových odsekov vyplýva, že **novela upravuje konanie na vydanie súhlasu s usporiadaním verejného podujatia**, ktoré vydáva Dopravný úrad. Ako uvádza dôvodová správa, v praxi sa často stáva, že žiadosť je podaná krátko pred plánovaným uskutočnením verejného podujatia, pričom nie je úplná. Navrhovaná zmena má prispieť k tomu, aby tieto žiadosti boli zo strany usporiadateľov verejných podujatí podávané v dostatočnom čase predstihu a zároveň, aby obsahovali potrebné informácie a podklady pre vydanie súhlasu na uskutočnenie verejného podujatia.

9. ZMENY V NIEKTORÝCH POVINNOSTIACH PREVÁDZKOVATEĽA PLAVIDLA

Novela upravuje maximálnu dobu platnosti povolenia stáť plávajúceho zariadenia.

Podľa platného ust. § 23 ods. 3: „O povolení stáť plávajúceho zariadenia na vodnej ceste alebo v prístave rozhoduje Dopravný úrad na základe žiadosti prevádzkovateľa plavidla po vydaní lodného osvedčenia; ak ide o plávajúce zariadenie, ktoré podlieha registrácii, musí byť zapísané v registri plavidiel vedenom Dopravným úradom.“

Podľa novelizovaného ust. § 23 ods. 4: „Prílohou k žiadosti podľa odseku 3 je kópia lodného osvedčenia, súhlas správcu vodného toku a ak ide o stáť plávajúceho zariadenia v chránenom území alebo jeho ochrannom pásme, aj súhlas štátneho orgánu ochrany prírody a krajiny. **Ak ide o žiadosť o povolenie stáť v prístave, jej prílohou je aj písomný súhlas prevádzkovateľa verejného prístavu;** to neplatí, ak ide o žiadosť o povolenie stáť plávajúceho zariadenia, ktorého vlastníkom je prevádzkovateľ verejného prístavu.“

Novelizované ust. § 23 ods. 6 určuje, že „Dopravný úrad v rozhodnutí o povolení stáť plávajúceho zariadenia na vodnej ceste alebo v prístave upraví podmienky bezpečnosti a plynulosti prevádzky plavidla a miesto stáť plávajúceho zariadenia. Povolenie stáť plávajúceho zariadenia sa vydáva na dobu určitú, **najviac na desať rokov.**“

Maximálna doba platnosti povolenia stáť plávajúceho zariadenia **už nebude viazaná na dobu platnosti lodného osvedčenia, maximálne však na 10 rokov**, čím sa má znížiť administratívne zaťaženie prevádzkovateľov týchto plávajúcich zariadení a aj Dopravného úradu.

Ďalej sa menia skutočnosti týkajúce sa zriadenia požičovne plavidiel.

Podľa novelizovaného ust. § 23 ods. 8: „**Zriaďiť požičovňu plavidiel na vodnej ceste alebo v prístave je možné len na základe rozhodnutia Dopravného úradu o zriadení požičovne**

plavidiel. O zriadení požičovne plavidiel na vodnej ceste alebo v prístave rozhoduje Dopravný úrad na základe žiadosti. Prílohou k žiadosti je súhlas správcu vodného toku a ak ide o zriadenie požičovne plavidiel v chránenom území alebo jeho ochrannom pásme, aj súhlas štátneho orgánu ochrany prírody a krajiny. Ak ide o žiadosť o zriadenie požičovne v prístave, prílohou k žiadosti je aj **písomný súhlas prevádzkovateľa verejného prístavu.** Dopravný úrad v rozhodnutí o zriadení požičovne plavidiel upraví podmienky jej zriadenia a prevádzkovania a uloží povinnosť viesť zoznam požičiavaných plavidiel. Rozhodnutie o zriadení požičovne plavidiel stráca platnosť, ak požičovňa nebola zriadená do jedného roka odo dňa, keď toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť.“

Vypustením zmluvy o budúcej zmluve a jej nahradením súhlasom prevádzkovateľa verejného prístavu, sa majú odstrániť problémy, ktoré vznikajú v praxi, hlavne vzhľadom na charakter zmluvy o budúcej zmluve, ktorá zaväzuje zmluvné strany uzavrieť v určenej dobe budúcu zmluvu.

10. ZMENY V REGISTRII PLAVIDIEL

Register plavidiel a s tým súvisiace skutočnosti upravuje ust. § 24 zákona.

Odsek 10 v predmetnom ust. upravuje výmaz plavidla z registra.

Po novom výmaz plavidla z registra plavidiel vykoná Dopravný úrad len na základe žiadosti vlastníka plavidla alebo v prípade, ak Dopravný úrad rozhodol o jeho trvalom vyradení z prevádzky. Pred výmazom malého plavidla z registra plavidiel je jeho prevádzkovateľ povinný odovzdať Dopravnému úradu všetky lodné listiny vzťahujúce sa na toto plavidlo.

Z toho vyplýva, že **povinnosť prevádzkovateľa odovzdať Dopravnému úradu všetky lodné listiny pred výmazom plavidla z registra plavidiel sa ponecháva iba pre malé plavidlá.** Z povinnosti sa vynímajú všetky ostatné plavidlá, keďže tie môžu mať vydané jednotlivé lodné listiny rôznymi príslušnými orgánmi v rámci celej Európskej únie (EÚ) a ich výmazom z registra

plavidiel a preregistrovaním v inom členskom štáte EÚ tieto lodné listiny nestrácajú platnosť.

V ust. § 24 sa za odsek 11 vkladá nový odsek 12, podľa ktorého „Údaje zapísané v registri plavidiel sa považujú za úplné a zodpovedajúce skutočnosti, kým sa nepreukáže opak.“

Doterajšie odseky 12 až 19 sa označujú ako odseky 13 až 20.

Upravila sa týmto tzv. **materiálna publicita registra plavidiel**. Princípom materiálnej publicity sa vo vzťahu k tretím osobám realizuje zásada ochrany dobrej viery tretích osôb. Z odseku 12 preto jednoznačne vyplýva, že údaje zapísané v registri plavidiel sú pravdivé a správne pokiaľ sa nepreukáže opak. Ide o zásadu prezumpcie správnosti zapísaných údajov.

11. ODBORNÁ SPÔSOBILOSŤ NA PREVÁDZKU MALÝCH PLAVIDIEL

Precizuje sa § 31 ods. 1 zákona, ktorý ustanovuje podmienky pre prevádzkovanie malých plavidiel podliehajúcich registrácií, osobitne pre fyzické osoby a osobitne pre právnické osoby.

Pojem „fyzická osoba“ v sebe zahŕňa nielen človeka ako jednotlivca, ale aj subjekt, ktorý vykonáva podnikateľskú činnosť na základe živnostenského zákona.

Po novele zákona ust. 31 ods. 1 znie nasledovne: „Prevádzkovanie malých plavidiel, ktorých celková hmotnosť vrátane povolenej užitočnej hmotnosti presahuje 1 000 kg alebo výkon pohonného strojového zariadenia je 4 kW a viac alebo plocha plachiet je väčšia ako 12 m², môže vykonávať len fyzická osoba - vodca malého plavidla, ktorá je držiteľom osvedčenia (preukazu) odbornej spôsobilosti vodcu malého plavidla, alebo právnická osoba prostredníctvom fyzických osôb, ktoré sú držiteľmi osvedčenia (preukazu) odbornej spôsobilosti vodcu malého plavidla. Prevádzkovanie malých plavidiel, ktoré sú určené len na športové účely s vlastným strojovým pohonom s výkonom od 4 kW a s dĺžkou trupu do 20 m, môže vykonávať aj fyzická osoba, ktorá je športovcom registrovaným v zdrojovej

evidencii športovej organizácie zapísanej v registri právnických osôb v športe, dosiahla vek najmenej 8 rokov a nie je držiteľom osvedčenia (preukazu) odbornej spôsobilosti vodcu malého plavidla iba pri vykonávaní športovej činnosti na vodných plochách vymedzených plavebným opatrením. Fyzická osoba, ktorá dosiahla vek najmenej 18 rokov a nie je držiteľom osvedčenia (preukazu) odbornej spôsobilosti vodcu malého plavidla, môže na nesledovaných vodných cestách a úsekoch nesledovaných vodných ciest vymedzených plavebným opatrením prevádzkovať malé plavidlo s vlastným strojovým pohonom, ktoré je schopné plavby výlučne vo výtlačnom režime a s maximálnou rýchlosťou do 15 km/h, ak je vedené v požičovni plavidiel v zozname požičiavaných plavidiel.“

Podľa novelizovaného ust. § 31 ods. 1 zákona **môže viesť malé plavidlo s pohonom do 4 kW aj osoba, ktorá dosiahla vek 8 rokov a nie je držiteľom preukazu vodcu malého plavidla, ak vykonáva športovú činnosť** na vodných plochách vymedzených plavebným opatrením, taká osoba teda osoba musí byť **preukázateľne vedená v zdrojovej evidencii športovej organizácie** zapísanej v registri právnických osôb v športe podľa zákona č. 440/2015 Z. z. o športe.

12. POVINNÁ KLASIFIKÁCIA PLAVIDIEL

Precizuje sa okruh plavidiel, ktoré podliehajú povinnej klasifikácii.

V § 32 ods. 3 písm. c) sa vypúšťajú slová „ktoré nie sú malými plavidlami“, čo znamená, že podľa novelizovaného ust. § 32 ods. 3: „P povinnej klasifikácii podliehajú a) plavidlá s vlastným strojovým pohonom, ktoré nie sú malými plavidlami, b) plavidlá bez vlastného strojového pohonu, ktoré nie sú malými plavidlami, s výtlačkom väčším ako 100 m³, c) prievozné lode, plávajúce stroje, plávajúce zariadenia s vyhradenými technickými zariadeniami, plavidlá prepravujúce nebezpečný náklad a podobne, d) plavidlá do dĺžky 20 m určené na prepravu viac ako 12 cestujúcich alebo určené na vlečenie, tlačenie alebo vedenie bočne zviazanej zostavy.“

13. ŠTÁTNY ODBORNÝ DOZOR - ZADRŽANIE NEPLATNÉHO OSVEDČENIA

Novelou sa upravuje ustanovenie, podľa ktorého správny orgán zadržal neplatné lodné osvedčenie, lodné osvedčenie malého plavidla alebo osvedčenie o schválení plavidla. Ako uvádza dôvodová správa, to však nemá význam, lebo bez platných lodných listín plavidlo nesmie byť prevádzkované bez ohľadu na to, či sú neplatné lodné listiny odobraté alebo nie sú odobraté a pre správny orgán vykonanie tohto ustanovenia znamená zbytočnú administratívnu záťaž.

Z uvedeného dôvodu sa preto precizuje, že **ak správny orgán zistí, že na plavidle je neplatné lodné osvedčenie, lodné osvedčenie malého plavidla alebo osvedčenie o schválení plavidla, môže zakázať plavidlu pokračovať v plavbe**, kým nebudú prijaté uložené opatrenia nevyhnutné na nápravu.

V tomto smere novelizované ust. § 39d ods. 6 písm. c) znie nasledovne: „*Ak plavebný inšpektor pri výkone štátneho odborného dozoru zistí, že plavidlo nespĺňa požiadavky uvedené v lodnom osvedčení, lodnom osvedčení malého plavidla alebo osvedčení o schválení plavidla, ale také nesplnenie požiadaviek nepredstavuje nebezpečenstvo zjavné pre osoby na plavidle, pre životné prostredie alebo plavbu, zadrži Dopravným úradom alebo príslušným orgánom cudzieho štátu vydané lodné osvedčenie, vydané lodné osvedčenie malého plavidla alebo vydané osvedčenie o schválení plavidla a prevádzkovateľovi plavidla uloží v primeranej lehote vykonať opatrenia nevyhnutné na nápravu.*“

Podľa novelizovaného ust. § 39d ods. 6 písm. d): „*Ak plavebný inšpektor pri výkone štátneho odborného dozoru zistí, že plavidlo nemá platné lodné osvedčenie, platné lodné osvedčenie malého plavidla alebo platné osvedčenie o schválení plavidla alebo nemá na palube lodné osvedčenie, lodné osvedčenie malého plavidla alebo osvedčenie o schválení plavidla alebo zjavne ohrozuje bezpečnosť osôb na plavidle, životné prostredie alebo plavbu, môže zakázať plavidlu pokračovať v plavbe, kým nebudú prijaté uložené opatrenia nevyhnutné na nápravu; v tom prípade*

môže Dopravný úrad umožniť plavidlu bezpečne pokračovať na miesto, kde sa plavidlo skontroluje alebo opraví, ak je to vhodné pri skončení jeho prepravných činností.“

14. SPRACÚVANIE OSOBNÝCH ÚDAJOV

Novelizované ust. § 39e konkretizuje podmienky spracúvania osobných údajov v podobe obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov plavebnými inšpektormi pri výkone štátneho odborného dozoru.

Podľa novelizovaného ust. § 39e ods. 1 písm. j): „*Plavebný inšpektor je na účely výkonu štátneho odborného dozoru oprávnený j) používať technické prostriedky na zhotovenie obrazového, zvukového alebo obrazovo-zvukového záznamu (ďalej len „záznam“).*“

Ustanovenie § 39e doplnenými odsekmi 3 až 8 tvorí **podrobnejší legislatívny rámec ochrany osobných údajov.**

Plavebný inšpektor je pri výkone štátneho odborného dozoru **oprávnený vyhotovovať a využívať záznam a povinný uchovávať záznam z výkonu štátneho odborného dozoru (i)** ak kontrolovaná osoba marí alebo ohrozuje výkon štátneho odborného dozoru a dopúšťa sa priestupku alebo iného protiprávneho konania, alebo je dôvodná obava, že sa takéhoto konania môže dopustiť, **(ii)** pri kontrole na požitie alkoholických nápojov, omamných látok, psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov.

Dopravný úrad je oprávnený spracúvať osobné údaje v rozsahu meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo a kontaktné údaje v rozsahu adresa na doručovanie písomností, telefónne číslo a e-mailová adresa na plnenie jeho úloh.

Ak Dopravný úrad preverovaním alebo počas spracúvania osobných údajov zistí, že osobné údaje nie sú potrebné na plnenie úloh Dopravného úradu, bezodkladne ich vymaže.

O uchovávaní záznamu na účel podľa odseku 3 je dotknutá osoba informovaná.

Uchovaný záznam a údaje v rozsahu miesto, čas a dátum záznamu sa vymažú po uplynutí jedného roka od ich vzniku, ak nie sú použité ako dôkazné prostriedky v správnom konaní alebo trestnom konaní.

Záznam podľa odseku 3 Dopravný úrad poskytuje a sprístupňuje na základe odôvodnenej písomnej žiadosti orgánom činným v trestnom konaní, súdu, Policajnému zboru, okresnému úradu na úseku štátnej správy starostlivosti o životné prostredie, Slovenskej inšpekcie životného prostredia a Slovenskej obchodnej inšpekcie v rozsahu nevyhnutnom na plnenie ich úloh podľa osobitného predpisu. O každom poskytnutí osobných údajov sa vyhotoví úradný záznam. Záznam sa zakazuje zverejňovať.

15. PORUŠENIA ZÁKONA A POKUTY

Novela dopĺňa priestupok za porušenie toho, **keď prevádzkovateľ plavidla neoznámí Dopravnému úradu akékoľvek zmeny údajov** zapisovaných do registra **a nedoloží o tom doklady, a to najneskôr do 30 dní** odo dňa, keď táto skutočnosť nastala.

Ako uvádza dôvodová správa, v súčasnosti platné výšky pokút za ustanovené priestupky už nemajú represívny účinok a ani preventívny účinok a neboli dlhodobo menené, preto sa novelou **zvýšili pokuty za priestupky až do výšky 2 000 eur**, pričom v blokom konaní bude možné uložiť za priestupok pokutu do 1 000 eur a v rozkaznom konaní bude možné uložiť za priestupok pokutu do 2 000 eur.

Priestupky upravuje ust. § 40 ods. 1 zákona. Samotný výpočet priestupkov novela nemení.

Avšak novela uvádza, že **za priestupky podľa odseku 1**, okrem priestupkov týkajúcich sa povinnosti používania vlajok a štandardy prezidenta, povinnosti oznámiť Dopravnému úradu akékoľvek zmeny údajov zapisovaných do registra a doložiť o tom doklady, a to najneskôr do 30 dní odo dňa, keď táto skutočnosť nastala a povinnosti prevádzkovať plavidlo na vodnej ceste len s uzavretým poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou plavidla, **bude možné uložiť aj zákaz činnosti do jedného roka.**

Pokiaľ ide o **správne delikty**, aj v tomto smere dôvodová správa uvádza, že v súčasnosti platné výšky pokút za ustanovené správne delikty už nemajú represívny účinok a ani preventívny účinok a neboli dlhodobo menené, preto sa zvýšili pokuty za správne.

Podľa úvodnej vety ust. § 40a ods. 3 dopravný úrad uloží pokutu **od 600 eur do 20000 eur**.

Nasledovné ustanovenia týkajúce sa správnych deliktov sa menia, resp. dopĺňajú.

Podľa § 40a ods. 3 písm. k) platí, že: „Dopravný úrad uloží pokutu od 600 eur do 20000 eur k) osobe, ktorá vykonáva individuálnu stavbu malého plavidla, ktoré podlieha registrácii a zároveň nepodlieha povinnej klasifikácii bez súhlasu Dopravného úradu.“

Ide o **nový správny delikt, ktorým sa postihuje individuálna stavba malého plavidla bez súhlasu Dopravného úradu.**

Podľa § 40a ods. 3 nového doplneného písm. s) platí, že: „Dopravný úrad uloží pokutu od 600 eur do 20000 eur s) prevádzkovateľovi malého plavidla podľa § 31 ods. 1 prvej vety, ak malé plavidlo viedla osoba mladšia ako 15 rokov.“

Podľa § 40a ods. 3 nového doplneného písm. t) platí, že: „Dopravný úrad uloží pokutu od 600 eur do 20000 eur t) prevádzkovateľovi plavidla, na ktorom bol prekročený maximálny povolený počet prepravovaných osôb uvedený v lodnom osvedčení plavidla o viac ako dve osoby.“

V tomto smere dôvodová správa uvádza, že najmä na pltiach sa častokrát delikt preťažovania plavidla opakuje a plavidlá sú preťažované zámerne prevádzkovateľom plavidla (vlastníkom) za vidinou zisku na úkor bezpečnosti plavebnej prevádzky a bezpečnosti zdravia prepravovaných osôb. Preto doplnil **nový správny delikt, ktorým sa bude sankcionovať prevádzkovateľ plavidla, na ktorom bol prekročený maximálny povolený počet prepravovaných osôb** uvedený v lodnom osvedčení plavidla o viac ako dve osoby. Pri nižšom prekročení počtu osôb na plavidle sa

naďalej bude postupovať podľa § 40 ods. 1 písm. b) zákona.

Podľa § 40a ods. 3 nového doplneného písm. u) platí, že: „Dopravný úrad uloží pokutu od 600 eur do 20000 eur u) osobe, ktorá poruší povinnosť ustanovenú v § 39e ods. 2.“

Novelizovaný ods. 5 v ust. § 40a stanovuje, že dopravný úrad uloží prevádzkovateľovi plavidla pokutu od 2000 eur do 20 000 eur, ak do troch rokov od uloženia sankcie opakovane naplní znaky skutkovej podstaty podľa odseku 3 písm. g), teda ak prevádzkovateľ plávajúceho zariadenia, nemá povolenie, resp. rozhodnutie Dopravného úradu na státie plávajúceho zariadenia na vodnej ceste.

A napokon odsek 5 sa navyše doplnil v zmysle, že dopravný úrad uloží prevádzkovateľovi plavidla

pokutu od 2 000 eur do 50 000 eur, ak do dvoch rokov od uloženia sankcie opakovane naplní znaky skutkovej podstaty podľa odseku 3 písm. a), t) alebo písm. u).

Novelizovaný zákon o vnútrozemskej plavbe nadobudne **účinnosť dňa 1. augusta 2025.**

Publikované dňa 17.06.2025.

NOVELA ZÁKONA O MIESTNOM POPLATKU ZA ROZVOJ

1. ABSTRAKT

Dňa 28. mája 2025 poslanci Národnej rady SR schválili **novelu zákona č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „**zákon**“).

Miestny poplatok za rozvoj patrí medzi príjmové časti rozpočtu samospráv a má medziročne rastúci trend. Ako uvádza dôvodová správa, z aplikačnej praxe vyplýva oprávnená požiadavka samospráv, ktoré majú miestny poplatok za rozvoj zavedený, aby bola rozšírená možnosť jeho využitia nad rámec dnešnej právnej úpravy. Novela zákona sa týka dvoch zásadných oblastí úprav. Prvou je zvýšenie hornej hranice sadzby poplatku za rozvoj a druhou je rozšírenie možností využitia výnosu z poplatku na rozvoj na okruh ďalších vymedzených oprávnených výdavkov.

2. HORNÁ HRANICA POPLATKU A ZVÝHODNENÝ POPLATOK

Novelou sa zvyšuje horná hranica sadzby miestneho poplatku za rozvoj z dôvodu inflácie a tým súvisiaceho masívneho nárastu cien stavebných materiálov a stavebných prác.

Podľa novelizovaného ust. § 7 ods. 1, **sadzba poplatku za rozvoj je od 5 eur do 50 eur za každý aj začatý m2 podlahovej plochy** nadzemnej časti stavby.

Ďalej sa zavádza možnosť pre obce vyhodnocovať pozitívny dopad investície na rozvoj komunity **formou zvýhodneného miestneho poplatku za rozvoj**, napríklad pre malometrážne nájomné byty, pri ktorých je žiaduce zvýhodniť takúto investíciu pred inými, pre obyvateľov obce menej výhodnými, investíciami.

Podľa novelizovaného ust. § 7 ods. 4: „*Sadzbu poplatku za rozvoj podľa odsekov 1 až 3 a zníženie sadzby poplatku podľa odseku 6 obec môže ustanoviť alebo zmeniť všeobecne záväzným*

nariadením iba k 1. januáru kalendárneho roka, ak § 14 ods. 1 neustanovuje inak.“

Ustanovenie § 7 sa preto dopĺňa odsekom 6, podľa ktorého: „*Obec môže všeobecne záväzným nariadením **ustanoviť zníženie sadzby** poplatku za rozvoj pre stavby podľa odseku 2 písm. c), ktoré sú umiestnené v priemyselnom parku, najviac o 75 % ustanovenej sadzby poplatku za rozvoj.*“

3. INFLAČNÝ KOEFICIENT

Novela dopĺňa do zákona nové ust. § 7a, ktoré stanovuje inflačný koeficient.

Inflačný koeficient na kalendárny rok po kalendárnom roku 2026 sa vypočíta ako podiel indexu spotrebiteľských cien za júl toho kalendárneho roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa má tento inflačný koeficient použiť a (i) indexu spotrebiteľských cien za júl 2024, ak účinnosť všeobecne záväzného nariadenia, v ktorom bola upravená aspoň jedna sadzba poplatku za rozvoj podľa § 7 ods. 1 až 3, je najneskôr 1. januára 2026, alebo (ii) indexu spotrebiteľských cien za júl toho kalendárneho roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa upravuje aspoň jedna sadzba poplatku za rozvoj podľa § 7 ods. 1 až 3 vo všeobecne záväznom nariadení účinnom po 1. januári 2026.

Inflačný koeficient sa nahradí hodnotou 1, ak podľa vyššie uvedeného dosiahne hodnotu nižšiu ako 1.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky vypočíta inflačný koeficient a zverejní informáciu o hodnote inflačného koeficientu na príslušné kalendárne roky najneskôr do 31. októbra predchádzajúceho kalendárneho roka oznámením v publikačnom orgáne ministerstva financií. Pri výpočte inflačného koeficientu sa použije údaj z indexu spotrebiteľských cien (december 2000 = 100) - mesačne, hodnota spotrebiteľské ceny úhrnom, zverejnený Štatistickým úradom

Slovenskej republiky. Ak Štatistický úrad Slovenskej republiky určí pre index spotrebiteľských cien iné bázické obdobie ako december 2000, použijú sa na účely výpočtu inflačného koeficientu údaje viazané k novému bázickému obdobiu.

S ohľadom na pridanie inflačného koeficientu sa z legislatívno-technických dôvodov novelizovalo ust. § 8, ktoré upravuje výpočet poplatku za rozvoj. Ustanovenie o výpočte poplatku a postup je nezmenený, iba sa **do súčinu výpočtu pridáva inflačný koeficient**.

4. VRÁTENIE POPLATKU ZA ROZVOJ

Ustanovenie § 10 upravujúce postup vrátenia poplatku za rozvoj, sa novelou zmenilo a rozšírilo.

Podľa odseku 1 obec poplatok za rozvoj alebo jeho pomernú časť vráti, ak (i) zanikla poplatková povinnosť podľa § 4 ods. 2, **alebo (b)** poplatník vykonal investíciu na ktorýkoľvek účel uvedený v § 11 ods. 2 písm. a) a b), a to na základe zmluvy o spolupráci uzatvorenej medzi poplatníkom a obcou.

Podľa odseku 2 ak poplatník neoznámí zánik poplatkovej povinnosti podľa § 4 ods. 2 obci do 60 dní odo dňa jej zániku, nárok na vrátenie poplatku za rozvoj zaniká. Obec vráti poplatok za rozvoj podľa odseku 1 písm. a) poplatníkovi na základe žiadosti do 60 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o vrátení poplatku za rozvoj.

Podľa odseku 3, ak podľa § 6 ods. 9 je základom poplatku za rozvoj záporný rozdiel výmery nadzemnej časti podlahovej plochy zhotovovanej stavby, obec vydá rozhodnutie o vrátení pomernej časti zaplateného poplatku za rozvoj, ktorý obec vráti do 60 dní odo dňa jeho právoplatnosti.

Novelizované ust. § 10 ďalej uvádza, že obec vydá rozhodnutie o vrátení poplatku za rozvoj alebo jeho pomernej časti podľa odseku 1 písm. b) do 60 dní odo dňa žiadosti poplatníka za podmienky, že (i) vykonanú investíciu poplatník bezodplatne previedol do majetku obce, jej rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie najneskôr do šiestich mesiacov od

vydania kolaudačného osvedčenia alebo nadobudnutia vlastníckeho práva poplatníka k hmotnému majetku alebo nehnuteľnému majetku, **a (ii)** poplatník investíciu obstaral podľa osobitného zákona a pri pozemku, ktorý je predmetom bezodplatného prevodu podľa písmena a), určil hodnotu podľa predpisov o stanovení všeobecnej hodnoty majetku.

V hlavnom meste Bratislava a v meste Košice sa obcou rozumie mesto alebo mestská časť.

Po novom, obec vráti poplatok za rozvoj alebo jeho pomernú časť podľa odseku 4 najneskôr do 60 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o vrátení poplatku za rozvoj alebo jeho pomernej časti. Suma poplatku za rozvoj alebo jeho pomerná časť, ktorá sa má vrátiť, sa započíta najviac do výšky zaplateného poplatku za rozvoj. Suma na započítanie sa určí podľa výsledku verejného obstarávania investície a znaleckého posudku k pozemku podľa odseku 4 písm. b).

Napokon, podľa odseku 7 v ust. § 10, k žiadosti poplatníka o vrátenie poplatku za rozvoj alebo jeho pomernej časti podľa odseku 4 poplatník priloží vyčíslenie nákladov spolu so znaleckým posudkom, ak bol predmetom prevodu pozemok, a doklady zo zrealizovaného verejného obstarávania preukazujúce skutočnú cenu za realizáciu stavby alebo kúpu hmotného majetku.

5. POUŽITIE VÝNOSU

5.1 Rozšírenie využitia výnosu z miestneho poplatku

Novela rozširuje možnosť využitia výnosu z miestneho poplatku na rozvoj na okruh ďalších vymedzených oprávnených výdavkov v nadväznosti na požiadavky regiónov.

Ako uvádza dôvodová správa, výnos z poplatku za rozvoj sa použije na úhradu výdavkov súvisiacich s (i) nadobudnutím nehnuteľnosti, so zhotovením stavby, so stavebnými úpravami alebo s údržbou stavby, vrátane potrebných nákladov na vysporiadanie pozemku alebo odstránenie stavby, ak ide o školu, školské zariadenie alebo zariadenie

slúžiace na praktické vyučovanie, zariadenie starostlivosti o deti, detské ihrisko alebo športovisko, zdravotnícke zariadenie, nehnuteľnosť slúžiacu na sociálne bývanie alebo na poskytovanie sociálnych, športových, náboženských alebo kultúrnych služieb, kultúrnu pamiatku alebo nehnuteľnosť obdobného významu pre obec, verejne prístupný park alebo záhradu, verejne prístupné miesto na oddych, verejne prístupnú turistickú atrakciu alebo verejnú zeleň, dopravnú infraštruktúru (napríklad cesty, autobusové zastávky, električkové trate a podobne), technickú infraštruktúru (napríklad verejne osvetlenie, prekládka plynu alebo teplovodu pri investícii a podobne), opatrenia na zadržanie vody v území a na zmierňovanie zmeny klímy a adaptácie na jej nepriaznivé dôsledky, verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu, (ii) obstaraním zariadení slúžiacich na starostlivosť o bezpečnosť, poriadok a údržbu obce a obecného majetku (napríklad investície do strojového zariadenia potrebného na údržbu majetku obcí a podobne), (iii) obstaraním územnoplánovacej dokumentácie alebo územnoplánovacieho podkladu, (iv) podporou verejnej dopravy, (v) tvorbou štúdií a analýz spojených so zlepšovaním života obyvateľov obce, (vi) pozemkovými úpravami.

V tomto smere novelizované ust. § 11 odsek 2, po novom uvádza, že „**Výnos z poplatku za rozvoj sa použije na úhradu (a) kapitálových výdavkov súvisiacich s nadobudnutím nehnuteľnosti, so zhotovením stavby alebo so stavebnými úpravami, vrátane potrebných nákladov na vysporiadanie pozemku alebo odstránenie stavby, ak ide o 1. školu, školské zariadenie alebo zariadenie slúžiace na praktické vyučovanie, 2. zariadenie starostlivosti o deti, detské ihrisko alebo športovisko, 3. zdravotnícke zariadenie, 4. nehnuteľnosť slúžiacu na sociálne bývanie alebo na poskytovanie sociálnych, športových, náboženských alebo kultúrnych služieb, 5. národnú kultúrnu pamiatku, 6. verejne prístupný park alebo záhradu, verejne prístupné miesto na oddych, verejne prístupnú turistickú atrakciu alebo verejnú zeleň, 7. dopravnú infraštruktúru, 8. technickú infraštruktúru, 9.**

opatrenia na zadržanie vody v území a na zmierňovanie zmeny klímy a adaptácie na jej nepriaznivé dôsledky, alebo 10. verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu, (b) kapitálových výdavkov súvisiacich s 1. obstaraním zariadení slúžiacich na bezpečnosť, poriadok a údržbu obce a obecného majetku, 2. podporou verejnej dopravy, alebo 3. pozemkovými úpravami, alebo (c) výdavkov súvisiacich s 1. obstaraním územnoplánovacej dokumentácie alebo územnoplánovacieho podkladu, alebo 2. vypracovaním programu rozvoja obce podľa osobitného predpisu.“

5.2 Spolufinancovanie

Nový odsek 4 v ust. § 11 umožňuje **po novom obci spolufinancovať investičné aktivity na zlepšovanie života obyvateľov obce** z poskytnutých dotácií z dôvodu, že kumulácia zdrojov výhradne z poplatku za rozvoj predstavuje zdĺhavý niekoľkoročný proces na vytvorenie dostatočných finančných zdrojov na financovanie potrebných investícií.

Výnos z poplatku za rozvoj môže obec použiť aj v prípade, že výdavky podľa odseku 2 hradí len čiastočne formou spolufinancovania, ako uvádza nový odsek 4.

Doterajší odsek 4 sa označuje ako odsek 5, ktorým sa po novom zavádza **povinnosť pre obce informovať o výške výnosu z miestneho poplatku za rozvoj a jeho použití za účelom zvýšenia transparentnosti** nakladania s verejnými zdrojmi. Zvyšuje sa tým možnosť pre obyvateľov obce podieľať sa na tvorbe verejných politík a zvyšovať adresnosť plánovaných investícií.

Novelizovaný odsek 5 znie nasledovne: „Obec zverejní informácie o výške výnosu z poplatku za rozvoj a jeho použití v členení použitia výnosov podľa realizovaných projektov za predchádzajúci kalendárny rok každoročne do 30. júna na úradnej tabuli a na webovom sídle obce alebo iným spôsobom v obci obvyklým, ak obec nemá zriadené webové sídlo.“

6. PRECHODNÉ USTANOVENIA

Novela zákona nadobúda **účinnosť 1. novembra 2025.**

Ak poplatková povinnosť k poplatku za rozvoj a oznamovacia povinnosť vzniknú do 31. decembra 2025, postupuje sa podľa predpisov účinných do 31. októbra 2025.

Výnos z poplatku za rozvoj dosiahnutý do 31. decembra 2025 môže obec použiť podľa § 11 ods. 2 písm. a) v znení účinnom od 1. novembra 2025 najskôr 1. januára 2026.

Inflačný koeficient na kalendárny rok 2026 sa vypočíta ako podiel indexu spotrebiteľských cien za júl 2025 a indexu spotrebiteľských cien za júl 2024. Ak inflačný koeficient podľa prvej vety dosiahne hodnotu nižšiu ako 1, nahradí sa hodnotou 1.

Inflačný koeficient zverejní ministerstvo financií oznámením v publikačnom orgáne ministerstva financií bezodkladne po 31. októbri 2025.

7. SÚVISIACA NOVELIZÁCIA

Ako uvádza dôvodová správa, za účelom zefektívnenia a zvýšenia stability výberu miestneho poplatku za rozvoj novela stanovuje, že **prílohou návrhu stavebníka je aj potvrdenie o uhradení miestneho poplatku za rozvoj**, ak daný poplatok obec v mieste stavby vyberá.

V tomto smere sa dopĺňa ust. § 66 ods. 2 zákona č. 25/2025 Z. z. Stavebného zákona v platnom znení, a to o písmeno l), podľa ktorého **prílohou návrhu na kolaudáciu je podľa typu stavby po novom aj potvrdenie o uhradení miestneho poplatku za rozvoj alebo jeho splátky so splatnosťou do dátumu podania návrhu na vydanie kolaudačného osvedčenia**, ak k stavbe vznikla poplatková povinnosť k miestnemu poplatku za rozvoj podľa osobitného predpisu a obec vyrubila miestny poplatok za rozvoj.

Publikované dňa 17.06.2025.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeníach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok nás, prosím, kontaktujte prostredníctvom emailovej adresy office@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2025